

2022
Őszi kiadás
33.szám

Kedves Szülők és Gyerekek!

Szeretettel köszöntök minden kedves Gyermeket és Szülőt, köztük az óvodánkba újonnan érkező Gyermeket és Szüleiket!

Megkezdjük a 2022/23-es nevelési évet, ami különlegesnek ígérkezik az alábbi okból kifolyólag:

Remélhetőleg a pandémiás időszakot magunk mögött hagyva a szülők felé nyitott programokkal tudunk újra ebben a nevelési évben működni.

Óvodánk jellemzőit és dokumentumait honlapunkon:

www.napsugar16.hu olvashatják.

Örömmel tudatom, hogy óvodánk Játékos Világ alapítványi számlájára a NAV az SZJA 2021. évi 1 %-ok felajánlásából 568.000 Ft-ot utalt. Köszönöm felajánlásait, és kérem, ha tehetik, továbbra is támogassák alapítványunkat. Az összegből tavasszal vásárolunk majd a gyerekeknek.

Az alapítványba tavaly befolyt összegből a gyermekek fejlesztésére, oktatására az alábbiakat vásároltuk 2022 őszén 375.000 Ft (csoportonként 25.000 FT) értékben vásároltuk játékokat, könyveket.

Bízom benne, hogy együttműködésünkkel folyamatosan erősítjük a család - óvoda partneri kapcsolatát.

Köszönöm a nevelőtestületünk felé megnyilvánuló bizalmukat és segítségüket!

A legjobb tudásunkkal, magas színvonalú pedagógiai munkánkkal igyekszünk megszolgálni, hogy a legföltettebb kincsüket, a gyermeküket ránk bizzák.

Skrek Dóra
óvodavezető

Tájékoztatás

az iskolakezdés halasztásával (óvodában maradás)
és
a hat éves kor előtti iskolakezdéssel
kapcsolatban

a 2023/2024. tanévre vonatkozóan

Oktatási Hivatal

levelezési cím:
Oktatási Hivatal, Budapest 1982

e-mail:
ovoda@oh.gov.hu

telefon:
+36 1 374 2310; +36 1 374 2414;
+36 1 374 2268; +36 1 374 2404
+36-1 374-2137

honlap: www.oktatas.hu

Aktivá
.....

Az Oktatási Hivatal a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy egy tanköteles korba lépő (augusztus 31-ig a 6. élet-évet betöltő) gyermek még egy nevelési évig óvodai nevelésben részesüljön. Ugyanígy az Oktatási Hivatal engedélye szükséges ahhoz, hogy egy gyermek hatéves kora betöltése előtt kezdhesse meg iskolai tanulmányait. A szülő a Hivatal döntésének közzétele után nem változtathatja meg a szándékát.

Az iskolakezdés halasztását legfeljebb egy alkalommal (egy nevelési évre) lehet kérni.

Ha a szülő 2023. január 18-ig kézhez kapja a Pedagógiai Szakszolgálat szakértői bizottsága által kiállított szakértői véleményt, melyben szerepel, hogy a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben részesüljön, nem kell kérelmet benyújtania az Oktatási Hivatalhoz. Ilyenkor a szakértői véleményt csak az óvodában kell bemutatni.

A részletes tájékoztató az Oktatási Hivatal honlapján elérhető. A kéreleműrlap ugyanitt 2023. január 1-18-ig érhető el:

www.oktatas.hu / Köznevelés / Tankötelezettség / Tankötelezettség-kezdési időpont halasztása
www.oktatas.hu / Köznevelés / Tankötelezettség / Tankötelezettség korábbi megkezdése

Elérhetőségek:

levelezési cím: Oktatási Hivatal, Budapest 1982
e-mail: ovoda@oh.gov.hu
telefon: (+36-1) 374-2310; (+36-1) 374-2414;
(+36-1) 374-2268; (+36-1) 374-2404
(+36-1) 374-2137

Kérelmező: A kérelmet a szülő/gyám vagy szülői kérelem hiányában a gyámhatóság nyújthatja be.

A kérelem tartalma: A javasolt kéreleműrlap 2023. január 1-től lesz elérhető az Oktatási Hivatal honlapján (www.oktatas.hu).

A kérelem mellékletei: A kérelemhez nem kötelező mellékleteket csatolni, de a kérelmet alátámasztó bármilyen dokumentum csatolható, pl. óvodai fejlődési napló, szakorvosi igazolás, pedagógiai vélemény. Szükség esetén a gyermek iskolakészültségi szintjének felmérése érdekében az Oktatási Hivatal gondoskodik pedagógiai szakértői bizottság kirendeléséről.

Határidő: A kérelmeket **2023. január 18-áig** lehet benyújtani. Kérjük, fokozottan ügyeljen a határidő betartására.

A kérelem beküldése:

- az Oktatási Hivatal honlapján (www.oktatas.hu) **ügyfélkapus** azonosítással elérhető Köznevelési Engedélyezési Rendszeren keresztül **elektronikus úton, VAGY**
- a kinyomtatott és aláírt **papíralapú kérelmet postai úton**, postacím: Oktatási Hivatal, Budapest 1982.

A kérelmet nem lehet e-mailben beküldeni!

Akt

Térítésmentes, ingyenes foglalkozásaink:

Hittan: Heti egy alkalommal

Csütörtök 15.00

A foglalkozást vezeti: Szőke Györgyi

(A foglalkozásra jelentkezi egy szülői nyilatkozattal lehet, amiben leírják, hogy hozzájárulnak, hogy a hitoktató kivigye gyermeküket a csoportból a foglalkozás időtartamára.)

Logopédia: Heti két alkalommal

Hétfő és szerda délelőtt

Logopédus: Csécsei Edit

Lábtorna: Havi egy alkalommal

A foglalkozást vezetik: csoportos óvodapedagógusok

Úszás (csak az **iskolába menő** nagycsoportosok részére): Keddenként 10-től 10:45

(a busz fél 10-re érkezik a gyerekekért, így kérjük legkésőbb fél 9-re érkezzenek meg.)

Korcsolya: (csak azon **iskolába menő** nagycsoportosok részére, akik nem az úszást választják): egyelőre további információink nincsenek az oktatásról.

Térítésköteles foglalkozások:

Angol: Heti egy alkalommal

Kedd: 16:15-17:00

Oktató: Zsömböly Anna

Programsoroló:

Kedves Szülők!

A következő listán összesítve láthatják a félév már lezajlott és még soron következő programjait. (A „zöld” jeles napokat, melyeket zöld óvodaként intézményünkben szokásainkhoz híven idén is megtartunk, kiemelten zöld színnel jelöltük.) A dátumok azonban, mivel egy évre előre kell terveznünk, csak hozzávetőlegesek, a tanév során még változhatnak. Hogy mindig friss információjuk legyen a következő óvodai programról, kérjük a továbbiakban is rendszeresen kövessék figyelemmel a szülői e-mail rendszert.

Kérdés esetén forduljanak bizalommal a csoportos óvónénikhez email-ben vagy az óvoda hivatalos telefonszámán.

- A nevelési évben 5 nevelés nélküli szakmai napot tervezünk:

2022. október 15. szombat

2022. december 2. péntek

2023. március 6. hétfő

2023. június 19. hétfő

2023. augusztus 25. péntek

- Ünnepnapok (munkaszüneti napok) időpontjai

Nemzeti ünnep: Október 23.

Mindenszentek: November 1.

Karácsony: December 24-26.

Újév: Január 1.

Nemzeti ünnep: Március 15.

Húsvét: Április 10-13.

Munka ünnepe: Május 1.

Pünkösöd: Június 1.

Nemzeti ünnep: Augusztus 20.

❖ **Mobilitási hét, autómentes nap: szeptember 16-20.**

A program bár már szeptemberben lezajlott, méltán büszkék lehetünk az óvodánkba járó gyermekekre és szüleikre, hiszen idén is magas volt a részvételi arány. Ezúton is gratulálunk minden ÖKO-san közlekedőnek!

❖ **Állatok világnapja: október 4.**

Óvodánkban ez a „zöld ünnep” hagyományos módon több napig tart (okt. 4-okt. 7-ig). A szokásos, csoportokban megrendezett interaktív játszóház mellett, október 4-én zárt délelőtti program keretében a Gézengúz társulat készül egy állatokkal kapcsolatos őszi előadással, melyet az óvoda folyosóján fognak bemutatni a gyermekeknek. Ezen kívül a csoportos óvonénik is minden napra készülnek valami „feladattal”. Sokat beszélgetünk az állatokról, játszunk, éneklünk és barkácsolunk a témán belül, és természetesen minden csoport megismerkedhetett az év állataival is.

❖ **Madárbarát foglalkozás: október 12.**

Ezen a napon a piros (nagy-) csoportos gyerekek egy „Madárbarát foglalkozáson” vesznek részt, melyet a Madártani Egyesület kiküldött szakmai előadója Pócsi Ágnes tart meg a gyermekek számára. Az foglalkozássorozat 3 részből áll majd.

❖ **Nevelés nélküli munkanap: október 15- szombat**

Ezen a napon óvodánk zárva tart.

❖ **Óvodai fényképezés: október 20-21**

Kérjük kövessék figyelemmel a szülői email rendszert, melyből pontosan megtudhatják, hogy melyik csoport melyik nap kerül sorra a fényképezésen.

A megfelelő napon gyermeküket már a kiválasztott ruhában adják be a csoportba. Ne feledkezzenek meg arról, hogy a fényképezés után visszatérünk a szokásos napirendünkhöz, így a gyermekeknek legyen kényelmes benti és kinti váltóruhája is. A fényképezés az egészségügyi előírásoknak megfelelően fog zajlani. Csoportonként egyszerre 3-4 kisgyermek megy a fényképezésre előkészített jól átszellőztethető helységbe, ahol a fotós maszkban dolgozik. A fotózáson csak az óvodánkba járó gyermekek vehetnek részt.

A külön csoportba járó testvérek közös fotózására van lehetőség (kérjük vegyék figyelembe a gyermekek életkorát, és ha a két csoport fényképezése külön napra esik, akkor a nagyobb testvér hozzon kétszer szép ruhát.)

A magas gyermeklétszám és a betegségek miatt „Barátos kép” csak a ballagó nagycsoportosok számára kérhető. Megértésüket köszönjük.

❖ **Márton-nap: november 11.**

A hét folyamán különböző csoporton belüli tevékenységeket szervezünk a gyermekeknek, melyek során megismerkedhetnek Szt. Márton legendájával, a hozzá kapcsolódó

hagyományokkal. A jó hangulatú hét során a gyerekek sokat énekelgetnek, mondókáznak és barkácsolnak az óvónénikkel.

❖ Egészségnap: november 21-25

Az egészségnap alkalmából a hét folyamán a gyerekek a saját csoportjukon belül sokat beszélgetnek, játékosan tanulnak az egészséges életmódról. A folyosón berendezett „interaktív játszóházban” megmutathatják tudásukat szüleiknek is.

Szeretnénk ha idén újra megvalósulhatna a szülők számára szervezett délutáni előadás sorozat. Terveink szerint a megjelölt délutánon a védőnénink illetve egy gyógytornász fog előadást tartani az érdeklődő szülőknek. A program jelenleg szervezés alatt áll.

❖ Madárbarát foglalkozás:

A program ismét a piros (nagy-)csoportosokat érinti. Pócsi Ágnes az óvodapedagógusok által kiválasztott foglalkozásokkal gazdagítja gyermekeik tudását, tapasztalatait, formálja környezet tudatos szemléletüket.

❖ Mikulás: december 6

Ezen a napon zárt, délelőtti program keretein belül a Mikulás meglátogatja óvodásainkat, és ha szerencsénk van, meglepetést is hoz.

❖ Adventi délután: December 12-16

Ezen a délutánon szeretettel várjuk a szülőket minden csoportba, hogy együtt készülődjünk a közelgő ünnepre.

Hagyományainkhoz híven, egy ráhangolódo karácsonyi barkácsolással készül minden csoport óvónénije, melyet a szülők a gyermekeikkel közösen készítenek el. A program lezárásaként közös gyertyagyújtással és énekléssel búcsúzunk.

❖ Gyermek karácsony: december 12-16

Közös ünneplés a gyerekekkel a saját csoportszobájukban felállított karácsonyfa/ kialakított ünnepi sarok „alatt”. Minden csoport meggyújtja az adventi koszorún a gyertyákat, majd a közös éneklés, verselés után a gyerekek kibonthatják a közös ajándékokat.

❖ December 23

Ezen a napon óvodánk zárva tart!

❖ Medve-hét:Január 30-Február 3

Az egyhetes hagyományos mackó kiállítás ideje, melynek alkalmából a gyerekek kedvenc plüss mackói is beköltözhetnek egy hétre az óvodába. (Mivel a kiállítást a folyosón rendezzük be, hogy mindenki láthassa, ezért kérjük, ne felejtsek el a macikon feltűntetni a gyermekük jelét illetve csoportját.)

❖ Farsang: február 13-17

Zárt, délelőtti program keretében „kergetjük el a telet”.

Gyermekeket ezen a reggelen már a kiválasztott jelmezben adják be a csoportba. A délelőtt folyamán sok játékos feladatot, táncot illetve nassolást és mulatságot szervezünk a gyermekeknek a csoportokon belül.

Kérjük vegyék figyelembe, hogy a multság után folytatódik a szokásos napirendünk, így ezen a napon is minden gyermeknek legyen kényelmes benti és kinti váltóruhája.

Kérjük Önöket, hogy olyan jelmezt válasszanak gyermeküknek, ami nem korlátozza Őt sem a mozgásban, sem az önállóságban. (Tudjon leülni, táncolni, egyedül pisilni stb...)

❖ Március 15: március 13-17

Itt láthatók a következő félév folyamán tartandó programjaink. A fentiek az ünnepek tervezett időpontjai, azonban előfordulhat változás!

Részletes információkat az adott dátum közeledtével a csoportos faliújságokon található, illetve tájékoztatást kapnak az óvoda e-mail rendszerén keresztül is.

Kérjük, mindig kísérjék figyelemmel az Óvónénik üzeneteit

Beszédfejlődés – nyelvfejlődés

A beszéd egy igen bonyolult idegrendszeri folyamat. Megfelelő fejlődéséhez három fontos tényező szükséges:

1. ép hallás
2. ép beszédszervek (jól működő)
3. beszélő környezet

Az ép beszédfejlődésnek szakaszai vannak és ezeken minden gyermek átmegy. Nagy egyéni különbségek lehetnek benne (van, aki már egy éves korában elkezd beszélni, de van aki csak három évesen).

Az **ép beszédfejlődés** szakaszai:

- **kiáltások** szakasza
- **gagyogás** időszaka
- a **beszéd megértésének** az időszaka
- a **beszéd önálló fejlődési** szakasza

Már **születés előtt** a hat hónapos magzat **észleli és reagál anyanyelve hangzórendszerére, dallamára, ritmusára.**

Az **újszülöttnak** a születés pillanatában hallatott **sírása az első hangmegnyilvánulás**, melynek jelentősége az egész fejlődésre döntő fontosságú. Ez a sírás akarattól független reflex, mely ha hosszabb ideig elmarad az agy elégtelen oxigénellátását okozza. Ennek maradandó idegrendszeri károsodás lehet a következménye. Az újszülött élénkebben reagál a beszédhangokra, mint egyéb zajforrásokra. Megkülönbözteti az anyanyelvét más idegen nyelvektől

Már a hatodik hét után kettős magánhangzókat ejt pl: oá, au. A második hónap után a pozitív érzéseit hangokkal fejezik ki.

A **csecsemőkor** 3-6. hónapja a **gagyogás** első szakasza. A gagyogásban a magánhangzók és a mássalhangzók együttesen jelennek meg. A hangadásban önmagát utánozza, megjelennek a köszönőhangok. Ez már egy kapcsolatfenntartó kommunikáció lehet. A kisgyermek többnyire boldogságában gagyog. Ha a csecsemő magára hagyatottan nő fel, ha keveset és ridegen foglalkoznak vele alig fog gagyogni. Ennek a következménye megkésett beszédfejlődés és súlyos artikulációs zavar lehet.

A 6-9 hónapos kisgyermek képes a hangjuk alapján felismerni a beszélőket. Gagygásában már csak az anyanyelve hangzórendszerét alkalmazza, mely egyre hosszabb és változatosabb. Képes gagygással kommunikálni egy másik személlyel adott tárgyról.

A 9-12. hónap között az anyanyelvi észlelés és megértés is tovább fejlődik. Megjelennek az **előszavak** (ezeket a környezet értelmes szavaknak minősíti, de ezek még a gagygás során véletlenszerűen megjelenő szavak). Előtérbe kerül a tárgyra mutató, ez az előfeltétele az első szavak megjelenésének. Mások utánzása is jellemzővé válik.

1 éves kor körül megjelennek az **első szavak** (5-10 szó), egyszavas mondatok. Reagál a nevére és már kb. 50 szót megért. Fontos a gesztus, a mimika, a hangsúly és a hanglejtés a beszédtanulás folyamatában.

1-1,5 éves korában a **szókincs** már 30-100 szó között mozog. Megjelennek a szókombinációk és a „távirati stílusú beszéd” (pl. Baba el.) Képes követni az egyszavas utasításokat. Rámutat a kért tárgyakra, testrészeire. Nemleges válasz esetén fejét csóválja

1,5-2,5 éves kor között „**szókincsrobbanás**” jellemző (100-200 szó). A beszédben megjelenik a **raghasználat** és a **személyes névmások**. „**Mi ez?**” **korszak**. Kérdésekre bólintással vagy fejrázással válaszol. Felismeri a megnevezett képeket. Megérti a személyes névmásokat. Képes kétféle utasítást megérteni és végrehajtani.

2,5-3 éves korban az aktív szókincs 900-1000 szó közé növekszik. Már három-négy szavas szó szerkezeteket is mond. Ez az **életteni beszédhibák** (pöszesség) és a nem folyamatos beszéd korszaka. Aktívan alkalmazza a megtanult nyelvtani szerkezeteket (hibák megjelenése pl: lókat).

„**Kulcsszó**”-stratégiát alkalmaz a megértésben. Eldöntendő kérdésekkel igennel/nemmel válaszol. Az általános névmás (valaki) jelentésével is tisztában van.

3-4 éves korban tovább növekszik a szókincs, 4-5 szavas mondatokat alkot, a beszéd folyékonyra válik, élményeket tud elmesélni, biztosan használja a többes számot és a tárgyestét. „**Miért**”? **korszak**. Négy szint ismer fel. Ellentétekkel tisztában van. Kategóriák alapján mutat meg tárgyakat. Átvitt értelmű beszélgetéseket is egyre jobban megért. Finomodik a beszédészlelés, egyes hangokat könnyebben (a, o, u), másokat nehezebben (ö, ü) ismer fel.

4-5 éves korban összetett mondatokat alkot, képes elismételni a hallott történetet.

5 éves kor után a mássalhangzók rendszere a gyermekek többségénél kialakul, már korrekten produkálják azokat. Egyre kevésbé fordul elő a túláltalánosítás, pl. kenyért kenyeret helyett. **Fejlődik a globális megértés**. Az időbeliség fogalma kialakult. Képes követni az összetett verbális utasításokat.

6 éves korban a szókincs már 3000 szó. Kialakult a raghasználat. Anyanyelve hangzórendszerét képes tisztán artikulálva használni. Megjelenik a felnőtt nyelvi minta és az összes toldalékot megfelelően használja. Képes anyanyelve hangzórendszerének felismerésére, azonosítására. A szerialitás, a hangok egymásutánisága kerül előtérbe, vagyis a gyermek felismeri, hogy egy hang a hangsorban hol helyezkedik el.

A nyelv, a beszéd igen természetes, magától értetődőnek tűnő kommunikációs képessége az embernek. Csak mi tudjuk beszélt vagy írott nyelvi formában kifejezni igényeinket, szükségleteinket, érzelmeinket, hogy tájékoztassuk környezetünket állapotunkról, gondolatainkról, hogy ismeretekhez juthassunk, információt cseréljünk múlttól, jövőről, megtörtént vagy akár kitalált eseményekről. Mindezt a nyelv teszi lehetővé, amelyet meg kell tanulnunk érteni és létrehozni, hogy a kommunikáció eszközeként tudjuk használni. A nyelv tulajdonképpen egy megalkotott „második világ”, olyan rendszer, amely lehetővé teszi ebben a második világban, a fejünkben, hogy az első világról kommunikáljunk a beszélt nyelv (a beszéd), később pedig az írott nyelv segítségével is.

Csécsei Edit

logopédus

"Mit tehet a szülő, ha dübörög a dackorszak? Az alább sorokban mutatunk egy példát!"

"Tegyük fel, hogy széllel bélelt kisasszonyunknak van egy kisöccse. Egy kisfiúcska, aki azon kívül, hogy igazán jóra való és vitéz lelkülettel megáldott harcos legény, de a fáradt napjainkban még pont nekünk valóan küzdő szellemű is. Nos, mint tudjuk a hozzájuk hasonló hős kalandorok esténként nagyon nem szeretik levetni a harci díszeket: a kardot, páncélt csak azért, mert mi ezt kérjük tőlük. Ezek a gyermekek abban a pillanatban, amikor elhangzik az anyai varázsmondat "Jön az alvás!" akkor egy szempillantás alatt változnak át vad tekintetű, vicsorgó fogú és minden frekvencián morogni képes kistermetű oroszlánokká. És igen! Valódi élmény őket lefektetni.

Azon a bizonyos estén sem történik ez másképp, amiről most szó esik.

Amikor is ott áll előttem esti szerelésében ez a gyermek, ami nyilván nem lehet más, mint a földi valóság elemei közül választott 32-es görkorcsolya a 27-es lábacska és az elmaradhatatlan focimez. Meg a belső mágikus vitéz virtus. Totál kompakt ez a gyermek. Aki ezzel a belső - külső összhangjával együtt a mese után oda is gurul hozzám és megkérdi:

- Anyaaa, játszhatunk még egy kicsit a szobában? - és eme drága gyermek hősies hangjában lágyan rezdül meg a könnyörgés összes színárnyalata. Mondjuk majdnem el is olvadok tőle, de szerencsémre már harcedzett anyja vagyok ennek a legénynek, így szelíden és határozottan válaszolok neki.
- Csibebogyóka, tudom, hogy szeretnél még játszani, de csatold le kérlek a lábbelid, mert jön az alvás.
- Aaaa! - dörren hirtelen vissza rám a most már oroszlánbőrbe bújt kis esti hős.
- Nem akarok aludni! - folytatja vehemens kinyilatkoztatását a legény, és mindezt teszi olyan bizonyossággal, mint aki amúgy egyáltalán nem is fáradt.

Ahogy így áll harcias tekintettel előttem, én továbbra is állom a sarat, amivel szelíden és határozottan közlöm vele is a tényt:

- Megértem Macika, és sajnálom, de jön az alvás. - néha magam is elcsodálkozom ezen a nagy higgadságon.

De most pont nem érek rá magamra rácsodálkozni, mert ez a kis mazsola máris néz rám az elfancsalodott tekintetével és már látom is a száján... Görbül lefelé. De nagyon.

És igen, a következő pillanatban már teli szájjal, szívet szaggató sírásba is fordul az a korábbi alig dobhártya perzselő, oroszlánhangú üvöltés.

Anyai szívem együttérző szeretettel nézi a gyermekét, aki ott áll előtte a csónak görkorcsolyában, fejhangon sírva bele a pillanatba. Hát, szívszorító egy látvány, meg kell hagyni. De hős gyermeknek hős az anyja, és kitartásban jeleskedünk páran azért itthon.

Közelebb megyek így ehhez a kismackóhoz. Leguggolok hozzá, megölelem, ölembe ültetem, és miközben óvatosan hozzálátok, hogy lecsatoljam négykerekű járgányának egyik tagját a lábáról, megkérdem tőle:

- Édesem, mit gondolsz az alvásról? - mert közben rendezem is kicsit a gondolataim és eszembe jut, hogy valójában lehet itt van a kutya elásva.

- Félek, hogy jönnek a szellemek! - aggódó arcán a hüppögés hangjával nyitja meg elméjét ez a pöttöm kisgombolyag.

- Értem. Mit gondolsz, miért jönnek a szellemek?

- Hogy elvigyenek! - válaszol teljes meggyőződéssel.

- Hm. Hová? - érdeklődve kérdezek vissza, miközben a másik lábbelít is lecsatolom.

- Egy barlangba, ahol sötét van. - folytatja rémült ábrázattal ijesztő gondolatai kivetítését ez a pár perce még önmagát mindenkit legyőzni képesnek érző apró hős.
(Mondjuk nem csodálom, elég rémisztő is a sztorija, én is félnék ettől.)

- Értem. És te mit szeretnél? - kérdezem őt hát tovább, csak hogy megtudjuk most már akkor tényleg, hová is tartunk épp ebben a teljes tudatosságban.

- Hogy legyen velem egy felnőtt! - és ő közli velem mély meggyőződéssel a belső hitét.

- Értem. Borsókám! Már ügyesen elalszol egyedül a szobádban. Ma is menni fog ez. - hangzik el a hős anyai mantrám, belülről, számon kifelé vissza ennek a legénynek, szintén teljes meggyőződéssel.

- De félek! - és ismét ott vagyunk, ahonnan elindultunk... Alig lesz hosszú ez beszélgetés...

- Mit gondolsz, meg tudod magad védeni? - puhatolózok kicsikét, hová tűnt az ereje ilyen hirtelen ennek az aranygyermeknek.

- Nem.

- Értem. Miért nem?

- Mert én kicsi vagyok, a szellemek meg nagyok. És láthatatlanok.

- Hm. Hát igen, ez így nehéz neked most. Tudod mit? Gondolkozzunk ezen akkor közösen, addig gyere, menjünk el pisilni még egy utolsót, hátha közben eszünkbe jut valami megoldás.

- Jó, de úgysem fog eszünkbe jutni semmi - vetíti előre édes Kincsem újabb aggodalmát, de „tartom a topicot”, és maradunk az eredeti témánál.

- Miért nem?

- Nem tudom. - válaszol lehangoltan, és közben már a kezét mossa.

- És mi a helyzet a kardoddal? Az hol van?

- Anya, az túl kicsi! - torkollja le tudatlanságom ez a nagyon okos gyermek.
- Ez igaz.
- Ha nagyobb lenne, jó lenne! - csillan fel a remény benne és bennem is... Csak megoldjuk mi ezt a helyzetet, még ma.
- Mekkora gondolsz?
- Ami a plafonig ér.
- Az tényleg jó nagy.
- Igen. Az óriási. - és gyermekem máris azt a lendületét árasztja magából, amit nem tudom, honnan újított be magában ennyi idő alatt.
- Honnan lehetne ilyen kardot szerezni most? - veszem fel a fonalat, hisz ez akkor tényleg izgalmas dolog.
- Nem tudom. De ez meg tudna védeni.
- Ez igaz. Gyere Bogyóka, menjünk a szobába. - reményeim netovábbja gyült össze ebben a pár szóban.
- Nem! - ami ettől a választól szerte is foszlott. Mondjuk szerencsémre csak egy pillanatra. Mert már fel vagyok készülve valami hasonlóra. Karomba veszem hát ezt a legényt, megölelem és úgy mondom neki tovább a belsőm.
- Édesem, tudom, hogy ez most nehéz neked, de én itt vagyok neked, rám számíthatsz. Én meghallgatlak, és Bízok benned. Együtt bármit meg tudunk oldani, mi egy csapat vagyunk. - és anyából „árad a flow meg a csí meg a #pure #love”....
- Nem vagyunk egy csapat! - és üvölti le hirtelen haraggal fejem összes hajszálát, válaszában ez a flowban áradóan szeretett gyermek. És hogy véleményét nyomatékosítsa, kezével már próbálja is arcomat átrendezni. Ekkor szólok neki, hogy, ha lehet gondolkozzon, mit csinál velem, mert arcplasztikát nem tervezek mostanság...
Hála az égnek, ez a gyermek gondolkozik és inkább csak riogat a mancsával a kérésem után. Majd egyszer csak belefárad az egész riogató hadműveletébe, ernyedten rámdől, hosszan megöleljük egymást és engedi hogy ágyába helyezzem piciny testét. Megpusztilom, ő visszapuszil, és a szeretlek után, amikor betakarom, már mondja is:
- Anya, a kardom láthatatlan és az égig ér."

Bárdos Mia
gyógypedagógus

/A cikk megjelent ingyenesen karantén idén a Facebook/maimia oldalon, mely oldalt a karantén végével megszüntettem./

Lehet, hogy hiperaktív a gyermekem?

Mennyire gyakori ma a hiperaktív gyermek, és mik a hiperaktivitás tünetei?

Nehéz pontos számot mondani, becslések szerint a gyerekek 10%-a érintett.

A két fő tünet: a figyelem, a koncentráció fenntartásának nehézsége és a motoros nyugtalanság. Jellemző még a kontroll hiánya, a hirtelen, gondolkodás nélküli cselekvés, az impulzivitás, a szabályok elutasítása. Ezekre nagyrészt óvodás- vagy iskoláskorban derül fény, de már egészen kicsi korban is vannak jelei, például a feltűnő aktivitás és az óvatosság hiánya.

Hogyan lehet megkülönböztetni, hogy egy kisgyermek stresszes környezet hatására viselkedik-e furcsán, vagy valóban ADHD-val küzd?

Leginkább a tünetek állandóságában van különbség. Akinél az aktuális környezeti helyzet okozza a tüneteket, annak elmúlnak a tünetei, ha a szükségleteit kielégítheti (szülői figyelem, szeretet, mozgás). Ő valójában a környezetre reagál. Vagyis, ha a szülők változtatnak, a gyerek is változni fog. A hiperaktív – ADHD-s – gyerekeknél ez sajnos, nem ilyen egyszerű. Az ADHD vagy figyelemhiányos hiperaktivitás-zavar (attention deficit hyperactivity disorder) diagnózisát azonban csak az erre alkalmas szakmai stáb (pszichiáter, pszichológus, gyógypedagógus) állíthatja fel – megfelelő tesztek, felmérések és megfigyelések alapján. Ez sokszor nem könnyű, mert más zavarok, károsodások is állhatnak hasonló tünetek mögött (tanulási zavar, értelmi, érzékszervi károsodás).

Gyógyítható a hiperaktivitás?

Nem, minthogy ez nem betegség, inkább állapot. Léteznek gyógyszeres kezelési formái – szigorú szakorvosi kontroll mellett –, amelyek közvetlenül az idegrendszerre hatva csökkentik a tüneteket. Illetve alkalmazható kognitív viselkedésterápia, melynek célja, hogy a szakemberek a gyermeket életkorának megfelelő szinten megtanítsák együtt élni ezzel az állapottal, és segítsék abban, hogy képes legyen hatékonyan uralni megnyilvánulásait.

Fontos a szülők felkészítése, hogy ők is tudjanak segíteni a gyermeküknek. Már önmagában az nagy változást hozhat a reakciókban, ha a szülők megértik, hogy a gyermek nem azért nem várja ki a vacsora végét a széken ülve, mert nem akarja, hanem mert nem tudja, az idegrendszere „nem engedi”. A tünetek a gyerek növekedésével általában csökkennek, felnőttkorra akár csak egészen enyhe formában maradnak fenn.

A hiperaktív gyerek című könyvében dr. Silvia Franz felhívja a figyelmet arra, hogy az édesanyák kialvatlansága, valamint a nagy stressz, ami egy hiperaktív gyermek nevelésével jár, ugyancsak nehezíti a helyzetet. A kimerült szülők kevésbé képesek konzekvensek maradni, ettől

a gyermek bizonytalanává válik és súlyosbodhatnak a tünetei. Mi segíthet a szülőknek kiszabadulni ebből az ördögi körből?

A különféle szülőcsoportok, amelyekben a szülők kicserélhetik tapasztalataikat, és célzott segítséget is kaphatnak a szakemberektől. Természetesen az ADHD-s gyereket nevelő szülőknek is nagyon fontos az énidő: a sporttevékenység, a séta a természetben, vagy bármi, ami feltöltheti őket. Hiszen ha ők jól vannak, akkor megfelelően tudnak reagálni a gyermek viselkedésére. Sokat segíthet a támogató családi környezet, amely olykor tehermentesíteni tudja a szülőket.

Egyre korábban adjuk gyermekeink kezébe az okostelefont, a számítógépet, a televízió távirányítóját stb. –hogyan ez befolyásolja az ADHD-t?

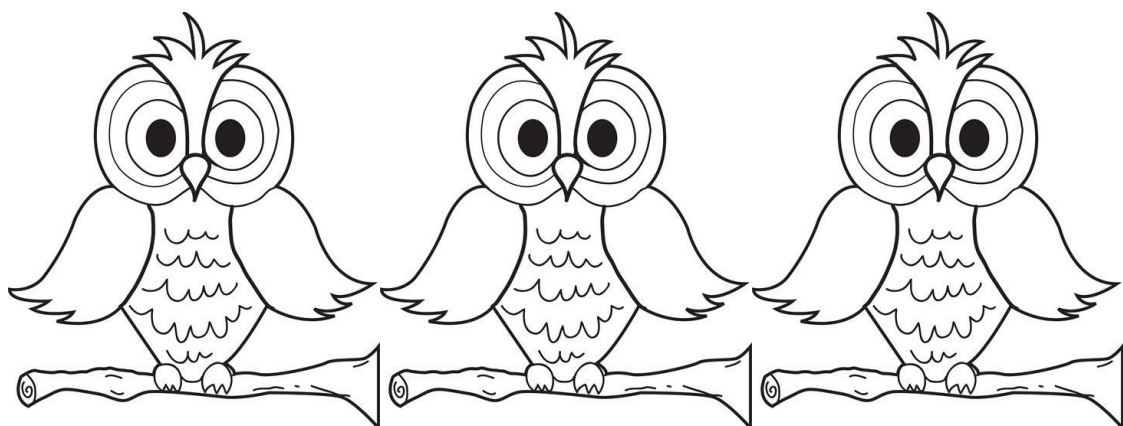
Röviden: minden gyerekre nagyon rossz hatással vannak ezek a kütyük. Kicsit hosszabban: erősítik a hiperaktivitás tüneteit, hiszen a gyermek szervezete óriási ellentétet tapasztal azáltal, hogy az agy és az idegrendszer elárasztódik ingerekkel, mialatt a test teljesen passzív marad.

Ha túlterheljük a gyermek idegrendszerét, nem csoda, ha azután ezt ki kell mozognia magából. Emellett a nem megfelelő tartalom nézése bizonyítottan növeli az agresszív viselkedést és az impulzivitást. A mai világban természetesen elengedhetetlen az okoseszközök használata, ezeket a gyerekek elől sem lehet teljesen elzárni, de nem mindegy, hogy mennyi idősen és mennyi időt tölthetnek el velük, továbbá hogy mit csinálnak, mit nézhetnek rajtuk. Ez a szülő felelőssége!

Kim John Payne *Egyszerűbb gyermekkor* című könyvében olvasható, hogy az állandó, nyugodt napi ritmus, a jóval kevesebb program és inger rengeteget tud segíteni a hiperaktivitással küzdő gyerekeknél. Egyetért vele?

Igen, hiszen valamennyire a hiperaktivitással küzdő gyermekek is reagálnak a környezetükre, még ha a tüneteik nem tűnnek is el. Jellemző rájuk, hogy amikor telítődtek – elfárad az idegrendszerük –, akkor pörögnek be még jobban, vagyis felerősödnek az ADHD-tünetek. Nagy aktivitásuk ellenére sem jó tehát, ha sok-sok programmal pakoljuk tele a hetüket – többféle sport, ovis angol, játszóház stb. –, ami lefárasztja őket. Nekik is szükségük van pihenőidőre.

Koltai Kinga – óvodapszichológus

Óvoda-iskola átmenet

A gyermekek iskolai nevelésre-oktatásra felkészítését, előkészítését az óvoda végzi. Az óvoda hároméves kortól a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

Ebben az életkorban a gyermek **legeredményesebb fejlesztésének útja** az érzelmi nevelésben, a játékos kreativitáson, a szociális szituációkon, tevékenységen keresztül vezet. Az óvodáskor a szocializáció egyik alapozó szakasza: szokásokat, szabályokat, fogalomrendszert sajátít el a gyermek, és viszonylag aktívan beilleszkedik egy kortárs csoportba is. Ráismerhet arra a nagy emberi titokra, hogy „én vagyok” az, aki átélem élményeimet, örömeimet, bánataimat. Hosszú évek alatt megismeri az „én”-jét, különválasztja magát a környezetétől, önálló és függő, elutasító és/vagy együttműködő lesz. Ebben a folyamatban ismeri meg a „másik” embert, mindent, ami más, mint ő. Kitapasztalja, mi a jó és mi a rossz, mi igaz és mi hamis.

Ebben a fejlődési periódusban **központi jelentősége van a játéknak**, amely az egyéni tapasztalatok feldolgozásának, az ismeretszerzésnek is fontos forrása. A gyermek a játékhelyzetekben tájékozódik, felméri saját képességeit és lehetőségeit, a másokkal való együttműködés határait és szabadságát. A játék erőfeszítést is jelent, valóságos és fantáziaszintű élmények átrendezését, harmóniát, rendet vagy rendetlenséget, ellentmondásokat. A játék hátterében megismerhetővé válik önmaga, a tárgyi világ és az emberi kapcsolatok bonyolult összefüggései. A játékhoz belső indítékre van szüksége: kíváncsiságra, élményekre, kezdeményezésre és szabadságra.

Olyan külső feltételek kellene, amelyek biztonságot nyújtanak, mozgásteret adnak az egyénileg eltérő ütemben fejlődő gyermek aktivitásához. Az az óvoda, ahol a nevelési program a gyerek viszonylag **egyéni játékszükségletét is szolgálja**, és tiszteletben tartja a játszó gyermeket, sokféleképpen segítheti tapasztalatszerzését, a világ megismerését, az emberi együttműködés formáinak megtanulását. Talán az emberi tanulás legfontosabb elemei: az egymásnak átadható tudás, az együttműködés, az együttes cselekvés.

Az **óvodáskor-kisgyermekkor elmúlását** testi, fiziológiai, pszichés fejlődési törvényszerűségek bekövetkezése jelzi. Megváltoznak a kisgyerekes testarányok, a törzs és a végtagok viszonylag megnyúlnak, eltűnik a pocak és a gömbölyűbb kisgyerekes megformáltság, megszűnik a fej viszonylagos nagysága a testhez képest.

Ezzel körülbelül egyidejűleg megindul és mind intenzívebbé válik a fogváltás. Mindezek közben a központi idegrendszerben is jelentős változások zajlanak le. A kisgyermekkorai impulzivitás – az egyik pillanatban sír vagy dühöng, a másokban nevet – szűnik, a gátló folyamatok lépnek előtérbe. Ezzel függ össze az is, hogy míg eddig a figyelem nagy intenzitású volt ugyan, de könnyen

elterelhető, addig most a figyelem viszonylag felszínesebbé válik, de akaratlagosan irányíthatóvá lesz.

Ez kettőt jelent:

- a gyerek tud arra figyelni, amire akar, amire szándéka irányul;
- meg tudja tartani figyelmét az adott tárgynál, kisebb-nagyobb elterelő ingerek ellenére.

Természetesen e szándékos, akaratlagos figyelem időbeli terjedelme csak fokozatosan nő. 5-8-10 percről először 20-25 percre, majd még tovább. De ez utóbbi növekedés csak a hét-nyolc éves korforduló után következik be.

Pszichológiai vizsgálatok is megerősítik azt a régi tapasztalatot, hogy négy-öt éves kora körül a gyermek értelmi fejlődése egyfajta kisgyermekkorai tetőpontot ér el. A következő „tetőzés” és ezzel minőségi változás a gondolkodásban a nyolc-kilencedik életév között következik be.

A négy-öt év körüli „érettség” nem jelent azonban iskolára való fejlettséget. Vagyis: a gyermek gondolkodásbeli felkészültsége elégséges lehet ugyan, de magatartásbeli érettsége általában még ebben az életkorban sem következett be. A gyerek nem tud – és nem is kell tudnia! – kitartóan monoton munkát végezni. Nincs feladattartása, nincs feladattudata. Az érdeklődése nagy intenzitású, de spontán, a szándékos figyelem még csak kialakulóban van.

Az **impulzivitás** még erős, a gátlóerő – egy rövid, öt év körüli intermezzo után (Gesell, 1946) – ismét gyengül, hogy aztán hét-nyolc éves korra felerősödjék. A gyermeknek az alakváltás időszaka előtt még kisgyerekesen sok és intenzív mozgásra van szüksége, bár pontosabb, ha úgy fogalmazunk: volna szüksége. A **mozgásos játék** ugyanis szabad levegőn, naponta 4-5 órát jelentene! Agyának aránylagos oxigénszükséglete (testsúlyához viszonyítva) sokszorosa a felnőttének. Ehhez az oxigénmennyiséghez csak szabad levegőn való intenzív, játékos mozgással tud hozzájutni. Ugyancsak kisgyerekes ekkor még az alvásigény.

Mindent összevéve a valódi változás ezekben a tényezőkben nem annyira a hatodik, mint inkább a hetedik életévre következik be. A hetedik évre nemcsak a finomkoordináció – a finommozgások pontos irányíthatósága – rendeződik, és éri el azt a szintet, ami az írás elsajátításához szükséges, hanem a szándékos figyelem kialakulásával egyidejűleg, mintegy a kortikális (agyi) érlelődés következtében egy sajátos igény mutatkozik: a gyerek meg akar tudni dolgokat a világról. Ezt a tudását természetesen jól kidolgozott kisgyermekkorai tevékenységformákon, az utánozásos játékon keresztül kívánja kielégíteni. Iskolai életének kezdetén a gyerek utánozva tanul írni, olvasni, számolni. S ugyanígy, utánozva sajátítja el a magatartásformákat is.

*A cikk szerzője: Vargáné Fónagy Erzsébet
Forrás: ovonok.hu*

<https://www.pagony.hu/cikkek/kiss-judit-agnes-egri-monika-babaroka-sorozat-szemle-csalad-kistestver-ovoda-baratsag-felnoves>

Babaróka sorozat

MINDEN, AMIT BABARÓKÁRÓL TUDNI KELL

Ismeritek Babarókáékat? Ez az imádni való rókcsalád rengeteg olvasónk otthonába talált utat, hiszen amellett, hogy elképesztően aranyosak, a maguk módján nagyon életszerűek, ismerősek is. Olvassátok el Bertók Eszter ajánlóját a sorozatról!

Még jól emlékszünk arra, amikor [Kiss Judit Ágnes Babaróka-sorozat](#)ának első része megjelent 2018-ban. Akkor még nem is tudtuk, hogy sorozat lesz belőle, de már ezt az egy szem kötetet is hihetetlen felüdülés volt kézbe venni.

Arra is emlékszünk, milyen lelkesek voltatok ti, vásárlók, amikor meséltünk nektek arról, hogy a Babaróka-mesék nem egy mesebeli család mesebeli mindennapjairól szólnak. Ezekben a kötetekben valódi konfliktusok vannak, amikre a szülők és a gyerekek sem mindig a legmegfelelőbb módon reagálnak, valódi nehézségek, amiket közösen old meg a család. Na meg persze rengeteg cuki, mindennapos esemény is.

Egri Mónika illusztrációja Amellett, hogy a mesék szépirodalmi igényességgel íródtak, ez a vállalt tökéletlenség az, ami szerintünk igazán népszerűvé tette és kiemelte a mesekönyvektengeréből.

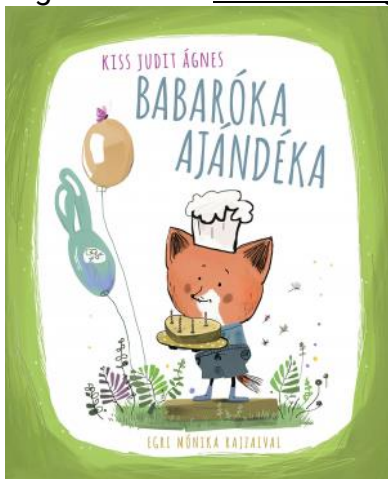
A Babaróka-mesék az ovis korosztálynak íródtak és feldolgozzák mindazokat az eseményeket, jellemző élethelyzeteket, amikkel egy óvodás gyerek szembesül. Babaróka örömeit, küzdelmeit, kis felfedezéseit ráadásul mind a kicsik szemszögéből ismerhetjük meg, így nekik is könnyű azonosulni a karakterekkel.

"A Babarókában a gyerek szemével is látni a helyzeteket, miközben látni a magam szülői hibáit. Hiszen Mamaróka – bár nagyon igyekszik – hibázik olykor: türelmetlen, dühös, értetlen, vagy csak

elege van, és a maga dolgát akarja csinálni. Nincs mindig igaza. Ő is csak egy ember. Azaz róka. Összevész a gyerekével. Aztán kibékülnek. Fontos ezt megmutatni, de főleg megtanulni." Így foglalta össze Kiss Judit Ágnes egy vele készült interjúnkban a történetek esszenciáját.

Az első kötet a Babaróka ajándéka, ezek a mesék az **anya-kisgyerek kapcsolat átalakulásának folyamatát ragadják meg** nagyon is mesei, ugyanakkor mégis hétköznapi pillanatokban ábrázolva.

Azokat a helyzeteket, amikor a **kisgyerek próbál leszakadni a mamájáról**, amikor már ragaszkodik hozzá, hogy maga csinálja meg a reggeli kakaóját, és amikor a **mamának is igazán jól esne úgy meginnia a kávéját, hogy közben nem történik semmi**. Feltűnnek azok a nehéz szituációkat, amikor a **mamának bátran vállalnia kell emberi, pardon, róka mivoltát a gyerek előtt**: hogy bizony ő is elfáradhat, sőt, még a türelme is elfogyhat, hibázhat, mit bárki más.

Azokat a pillanatokat illusztrálják a mesék, amikor - még ha hiányoznak is egymásnak - képessé válnak egyedül is rácsodálkozni a világra: Babaróka először, Mamaróka pedig újra.

Az első rész hatalmas sikere után eldőlt, hogy ezt a családot mindannyiunknak meg kell ismernie közelebről is: megérkezett a Babaróka kertje.

A második könyvben mindenki változik kicsit, **Babaróka nagyobb és magabiztosabb, Mamaróka határozottabb és jobban képviseli az érdekeit, Apa pedig sokkal talpraesettebb. Szemtanúi lehetünk egy kis család önmagára találásának**, de a nehézségek is üdítően őszintén jelennek meg a mesékben. Hol hallunk olyan mesét, amiben a szülők hevesen veszekednek? Mikor fogalmazódik meg ilyen tisztán az a gyermeki félelem, hogy Mamaróka lehet, hogy soha nem is jön haza?

Szerencsére nem csak az olvasók szerettek bele a rókacsaládba, hanem a szerző is, így hamarosan megjelent a Babaróka esti meséi, a sorozat harmadik kötete.

A Babaróka ajándéka és a Babaróka kertje otthon, „fejből” mesélt történetekből született, most, a harmadik kötetben pedig Mamaróka mesél esténként fejből. Gombákról, mert Babaróka ezt kérte. Minden alkalommal másmilyen gombáról, mert Babaróka minden alkalommal feladja a leckét. Gyógygombáról, aki nem mérgezni, hanem gyógyítani szeretne, lázas gombagyerekről, aki megtanulja, hogy nem hiába mondják neki, ne dobálja le a kalapját és a bocskorát, óriáspöfetegről, akit kígyótojásnak néznek és lócitromgombának csúfolnak,

galambgombáról, aki repülni vágyik, gyilkos galócáról, aki azon aggódik, nehogy megmérgezzen valakit, szabad, vad életre vágyó természetett csiperkéről...

Ennyiből is látszik, hogy ezek a fejből-mesék a szárnyaló képzelet világába vezetnek, ugyanakkor tanulságosak is – de sosem szájbarágósak. Babaróka cuki vagy éppen bölcs kommentárjai zárják és kerekítik le a történeteket.

A negyedik kötetben, a Babaróka kistestvéreben a legfontosabb esemény, ami végigvonul a meséken, és ami a család életében bekövetkező többi változást is elindítja az, hogy **Mamaróka kisbabát vár. Ez az oka annak, hogy a róka család a költözés mellett dönt, sőt, Babaróka mostantól új óvodába jár majd.**

A változások érthetően megviselik a gyerekeket, főleg, ha picik még. **A megszokott környezetből való kikerülés kistesóval megspékelve pedig olyan horderejű változás-cunami, amiről feltétlenül sokat beszélgetni.** A kötet végigkíséri a kis családot ezen a folyamaton, a költözéstől kezdve az új barátokon át egészen addig, amíg Babaróka megtalálja a helyét az új családi felállásban.

Ezt követte az a rész, ami heteken át ledönthetetlen volt a karácsonyi toplistánk éléről: bizony, a Babaróka karácsonya!

Bizonyára számtalan karácsonyi mesekönyvet olvastál már. Nehéz újat mutatni ebben a témában. Ismerősen hatnak a csodaszépen feldíszített karácsonyfák, a sokfogásos, a mesés lakomák, a szikrázó hócsaták, ahol valahogyan senki sem fázik meg. Nem csak ismerősek, de talán bosszantóak is egy kicsit. Nekünk vajon miért nem sikerül semmi így?

A Babaróka karácsonyát olvasni egészen más élmény. **Itt úgy tökéletes minden, hogy semmi sem tökéletes.** Ráadásul még csak költségekbe sem kell vernünk magunkat ahhoz, hogy mesebeli

legyen az ünnep. **Babarókaék megmutatják, hogyan lehet egy kis kreativitással és sok-sok szeretettel bearanyozni a karácsonyt.**

És a végére hagytuk a legszuperebb hírt: a legújabb kötet, a Babaróka kövecskéi már rendelhető!

Babaróka ebben a részben már hatéves, és főleg a nagytesóságot gyakorolja. Nem mindig egyszerű elfogadnia, hogy ő már nagy. Néha ő is kicsi lenne, hogy Mamaróka a hordozókendőben cipelje, mint a kistestvérét, Aprókát. Időnként elege van abból, hogy Apróka még túl kicsi, és nem lehet vele értelmesen játszani. Vagy mégis? Mamaróka fantáziával, humorral és sok-sok empátiával oldja fel ezeket a helyzeteket.

Persze van, amin ő sem tud segíteni. Az óvodaváltás például **sosem könnyű egy kistróka vagy kisgyerek életében.** De van még ennél is keményebb dió Babarókaék életében: a kistróka a saját bőrén **kénytelen megtapasztalni és**

megtanulni, mit jelentenek a járvány, karantén és hómofisz szavak, és mindezen jelenségeknek a jó és rossz oldalával is megismerkedik.

Tudtad, hogy a Babarókának van egy lapozó formátumú része is? Nehogy a kicsik kimaradjanak a mókából!

válhat.

Az Apróka sír mellett, hogy a kisebb gyerekek számára remek belépő a Babaróka-univerzumba, a nagytesó-lét kihívásairól mesél.

Mit tegyen a lelkes és felelősségteljes nagytestvér, ha bömböl a kisbaba? Babaróka azokkal az eszközökkel próbálkozik, amik őt felvidítanák: felajánlja kedvenc játékát, megcsikizi Aprókát, vicces arcokat vág, de semmi sem segít. Nincs az a talparesett gyerek, aki ne válna tanácsstalanná, ha még egy kisautó sem dobja fel a tesóját... arról nem is beszélve, hogy a babasírás viszonylag hamar idegesítővé

Végül persze kiderül, hogy vannak dolgok, amiken csak egy anyuka tud segíteni, a legfontosabb, hogy ott legyünk, ha a testvérünknek segítségre van szüksége.

Rendeld meg!

Legfrissebb interjúnkban - kicsit félve - megkérdeztük Kiss Judit Ágnest, **tervez-e további részeket**, hiszen a Babaróka-meséket a kislányának írta, aki már iskolás, így lassan kinő ezekből a történetekből. **A válasznak ti is nagyon örülni fogtok: biztosan lesz!**

Bertók Eszter cikkét olvastad.

Igazi szülő-gyerek mesék: Kiss Judit Ágnes költő-író alkotásai a leghétköznapibb történeésekről és érzelmekről szólnak, amitől ezek a történeések rögtön egyedivé és megismételhetetlenné válnak. Egeri Mónika rajzai pedig ugyanezzel az érzékenységgel jelenítik meg a könyv szereplőit: Babarókát, Mamarókát, a Kiscicát, vagy éppen a gyönyörűen mosolygó tulipánt.

+1: Babaróka karácsonya – társasjáték

Karácsonyozz együtt Babarókával! Ebben az egyszerű kooperatív társasjátékban közösen díszítitek fel a karácsonyfát. Igen ám, de Apróka kiborította a díszek dobozát. A csillagok, gömbök, szaloncukrok és mézeskalácsszívek szanaszét gurultak, és eltűntek a szekrény mögött, a kanapé alatt, mindenfelé a szobában. Kiscica pedig már úton van hozzátok! Segítsetek együtt Babarókának, hogy megtalálja az összes díszet, és időben feldíszítse a karácsonyfát, még mielőtt barátja megérkezik!

Tisztelt Szülők!

Örömmel tájékoztatjuk önöket, hogy 9 éve tartó folyamatos munkánk gyümölcseként idén augusztusban benyújthattuk pályázatunkat az „Örökos Zöld Óvoda” címre.

Mint azt már bizonyára tudják, számunkra nagyon fontos a gyermekek környezettudatos szemléletének alakítása, formálása. Meggyőződésünk, hogy bolygónk és közvetlen, illetve tágabb környezetünk védelme közös feladatunk, és ennek megalapozását már gyermekkorban meg kell kezdeni.

Az alábbiakban beleolvashatnak a pályázatunk egyes részleteibe, melyből megtudhatják honnan indultunk sok-sok évvel ezelőtt, hova jutottunk eddig, és miket tervezünk a továbbiakban folytatni.

Együttműködésükre a továbbiakban is számítunk!

Köszönettel: a Napsugár óvoda nevelőtestülete

Miután megszületett a nevelőtestületi döntés, hogy mindannyian fontosnak tartjuk, hogy óvodánk csatlakozzon a Zöld Óvoda programhoz, 2013-ban átvizsgáltuk és átalakítottuk Pedagógiai programunkat.

Kiemelt jelentőséget kaptak programunkban: a fenntarthatóságra nevelés, a környezettudatosságra nevelés és az egészségtudatos életmód alakítása. Pedagógiai programunkba beemeltük a „Hungarikumok” megjelenését mind a nevelői munka során mind a szabadidős programok keretein belül is. A környezeti nevelés során egyöntetűen törekszünk a környezetünk védelmére és szeretetének kialakítására, az ének-zene tevékenységek során bővítettük a népdalok, illetve a népi körjátékok megjelenését, még hangsúlyosabb szerepet kaptak munkánk során a népmesék, illetve a klasszikus magyar gyermekköltészet remekei. Vizuális nevelésünk során a tartalmakat bővítettük egyes hagyományos kézműves technikákkal, illetve az újrahasznosítás elvét is alkalmazzuk, külön foglalkozásként megjelent a néptánc oktatás.

A gyerekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján tevékenységközpontú módszerekkel zajlik, kiterjed a sajátos nevelési igényű, nemzetiségi és kisebbségi, illetve a tehetséges gyermekek nevelésére is.

Óvodánkban mind a négy csoportban kialakítottuk a természetsarkokat, ahol az adott évszakra jellemző természeti kincsekből és újrahasznosított tárgyakból álló gyűjtemény figyelhető meg. Tavasszal a természetsarkokban csíráztatunk, illetve hajtatunk a gyerekekkel közösen. Csoportszobáink berendezési tárgyainak megválasztásánál 2013-óta hangsúlyosan figyelünk, hogy azok környezetbarát, természetes, illetve újrahasznosított anyagokból készüljenek. Nevelőmunkánk része, hogy törekszünk a gyermekcsoportban, a gyerekek segítségével megszerelni, megvarrni, felújítani a tönkrement eszközöket, ezzel példát mutatva számukra egy környezettudatosabb, fenntarthatóbb életre.

Központi, illetve csoportszobai dekorációink jelentős részét filcből, illetve textilből készítjük, valamint minden csoport az évszakra megfelelő papírból készült dekorációit laminált állapotban minden évben újrahasznosítják.

2014-ben kialakítottuk kiskertjeinket, melyekben veteményes, virágos, illetve gyógynövényes (fűszernövényes) részek voltak elkülönítve. A gyermekek az ültetésen, locsoláson kívül a gyomok eltávolításában, és a komposztálóban való elhelyezésében is részt vesznek, segítenek az udvar rendben tartásában.

Óvodaudvarunkat 2020-ban az önkormányzat felújította. A beruházás során figyelembe vették kéréseinket, valamint, hogy Zöld óvoda vagyunk, így az udvarok egy részét műfű borítja, de maradt elegendő földterület a kiskertek, az időjárásállomás, a madáretetők, madáritatók számára. Ennek köszönhetően, a csoportok kertjeibe gyógy- illetve fűszernövények kerültek, a virágokat virágládákba helyeztük, és a hátsó udvarrészen egy nagy közös veteményeskertet alakítottunk ki magaságysokkal. Növényjelölő táblákat készítettünk, és helyeztünk ki ezzel segítve a gyermekeket és szüleiket a növények felismerésében. A veteményeskertet óvodánk csoportjai közösen a karbantartó segítségével előre kialakított rendszer szerint gondozzák. 2018-óta rendszeresen részt veszünk a XVI. kerület által meghirdetett „Legszebb konyhakert” versenyen, melyet büszkeségünkre a 2019-2020-as nevelési évben meg is nyertünk.

Az udvari játékaikat az évek során korszerűsítették, hogy kellőképpen biztonságosak legyenek és minél több mozgásforma végzésére legyenek alkalmasak. Az udvarokon mini „közlekedési-tanpályát” alakított ki a gyermekek számára, továbbá gyermekeink egészségének védelme érdekében párapu került beszerzésre és homokozóink fölé árnyékolók kerültek.

Vállalásainknak megfelelően 2014-2015-ben elkezdtük létrehozni „Óvodánk állat és növénygyűjteményét”. Pedagógusaink hosszas megfigyelő munkájának eredményeként egy olyan közös albumot alakítottunk ki, melyben törekvéseink szerint megtalálható minden az óvodai környezetünkben fellelhető állat- és növényfaj fényképe és rövid leírása.

A Fenntartó hozzájárulásával a 2018-2019-es nevelési évben kialakíthattuk az udvari óriás tablónkat. Erre a fedett fa tablóra a korábban említett gyűjteményünkből helyeztünk ki nagy laminált képeket az állatokról, növényekről.

Óvodánk az első Zöld óvoda cím elnyerése után bővítette az ünnepek, jeles napok körét. Pedagógiai programunkban és munkatervünkben kiemelt helyet kaptak a jeles napok mellett a zöld ünnepek. Ezeket az ünnepeket hetes projektek formájában szervezzük meg, amelyekbe igyekszünk a gyermekek családjait is bevonni. Az interaktív játszoházak kellékeit az évek során újonnan beszerzett tárolók segítségével rendszereztük, és folyamatosan bővítjük.

A 2016-2017-es nevelési évben átvizsgáltuk, és rendszereztük óvodánk könyvtárát, szertárait, hang, illetve vizuális dokumentumtárát. Az elkészült tematikus leltár tükrében meghatároztuk azokat a rendelkezésre álló anyagokat melyek elősegítik a környezeti nevelésben végzett munkánkat, valamint készítettünk egy listát azokról a segédanyagokról, eszközökről melyeket érdemes lenne

beszerezni. Ennek tükrében a vezetőség a rendelkezésünkre álló alapítványi keretből minden évben bővíti szakkönyveink, illetve fejlesztő eszközeink tárházát.

2019-ben pályáztunk a madárbarát kert/ madárbarát óvoda címre, melyet el is nyertünk. A 2019-2020-as nevelési évben létrehoztuk a madárbarát munkaközösségünket. A Munkaközösség az elmúlt 3 évben különböző a fejlesztő munkánkat segítő gyűjteményeket hozott létre, ezzel megkönnyítve az óvodapedagógusok munkáját, szemléltetési lehetőségeit. Az óvónők ezeket a gyűjteményeket bármikor felhasználhatják, így elkerüljük a folyamatos újra nyomtatást, szemetelést. Munkaközösségünk idei tervezett feladata: hogy a szertár számára készítsünk néhány játékot, melyeket a pedagógusaink akár foglalkozási eszközként akár szabadidős játékeszközként időszakosan bevihetnek csoportjaikba.

Óvodánk megalapítása óta létezik a „Napsugár Krónika”, amelyben 2013-tól elindult a „Zöld rovat”, amellyel törekszünk a szülők figyelmét felhívni a fenntarthatóság fontosságára, ötleteket nyújtani számukra, hogyan tehetnek ők is a környezetükért. Az újság „barkács-rovatát” is a zöld óvoda szellemiségében szerkesztjük. Ötleteket adunk a szülők számára, hogyan készíthetnek gyermekeikkel közösen ők maguk játékokat, jelmezeket, ünnepi dekorációkat, ajándékokat. A felhasználandó anyagok megjelölésénél szem előtt tartjuk az újrahasznosítás, illetve a természetes anyagok, a természet kincseinek alkalmazását.

Célunk, hogy óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújtson a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre. Óvodánk vezetősége törekszik a környezetkímélő anyagok használatára (öko tisztítószerek) és a tudatos takarékosagra.

2013-óta a fenntartónk folyamatos, tudatos beruházásokkal törekszik zöld óvod tagságunkat támogatni: udvarfelújítás, magaságyások kialakítása, csatornarendszer karbantartása, mosdók felújítása a szürkevíz-rendszer kiépítésével, új energia- és víztakarékos eszközök beszerzése (mosogatógép, A++-os mosógép beszerzése). Környezettudatos szemléletünket a hulladékgazdálkodás terén is törekszünk képviselni. Óvodánk minden csoportjában megtalálható a szelektív műanyag, illetve papírgyűjtő tartály, ennek használatára szoktatjuk a gyermekeket már a kezdetektől fogva. Minden évben óvodánk nagycsoportosai látogatást tesznek a közelben lévő „szelektív szigethez”, ahol elhelyezhetik az otthonról hozott hulladékokat. Az óvoda bejáratánál elemgyűjtő tartályt helyeztünk el, melybe a szülők bedobhatják az otthon keletkezett lemerült elemeiket, akkumulátoraikat.

Óvodapedagógusaink rendszeresen vettek és vesznek részt külső- és belső továbbképzéseken.

2022 év élőlényei, választott fajai, állatai és növényei

2022 év élőlényei, választott fajai, állatai és növényei.

A legfontosabb célja minden ilyen széles kört célzó akciónak az, hogy az adott terület élőlényeit, növényeit és kapcsolódó természeti környezetüket mind szélesebb körben népszerűsítsék és ismertté tegyék.

A megismerés és tudás növekedése ugyanis nagyban hozzájárul a belső indíttatásból fakadó környezettudatos viselkedés fejlődéséhez.

Főleg akkor, ha ez már gyerekkortól megtörténik.

Ilyenkor ugyanis – képletesen szólva – egy olyan “varázsszemüveget” kapnak a gyerkőcök, amin keresztül **másfajta értelmet nyer az ember-természet kapcsolat.**

Erre pedig azért van nagyon nagy szükség, mert a 21.század egyik legnagyobb kihívása az emberi faj létezésének alapjait biztosító természeti környezet rehabilitálása.

Nem csak fizikai értelemben, hanem a mindennapi közgondolkodás szintjén is.

Egyfajta önkéntes küldetés ez, amely környezetünk megóvásának fontosságára hívja fel a figyelmet, a benne élő fajok bemutatásán keresztül.

A természetkárosítás – akár – katasztrófális hatásait így egy világvárvány kellős közepén talán nem is kell különösebben magyarázni.

A korábbi hibákat el kell ismerni, hatásait tudomásul kell venni és mielőbb kiküszöbölni.

Az ember nem választható el a természeti környezetétől, amiben él.

A természet egyensúlyra törekvő alapvetésébe nem lehet korlátlanul beavatkozni, mert akkor ez a komplex rendszer, az ökoszisztéma felborul és sok más faj mellett az emberi faj megmaradása is komoly kihívásokkal kerül szembe.

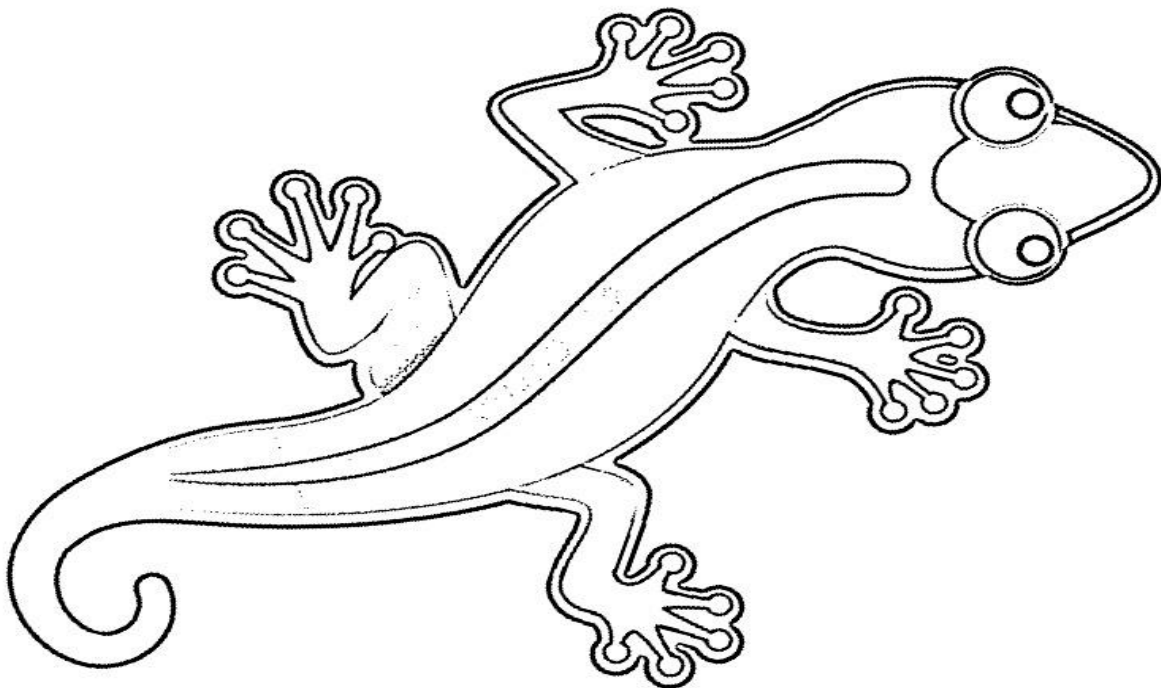
Fontos, hogy ezt minél többen megértsék.

Ezt is szolgálják az év fajai versenyek.

Mi is évek óta, elkötelezetten és örömmel veszünk részt az ilyen fajta küldetésekből és a magunk szerény eszközeivel igyekszünk is ezt a jó ügyet kellően támogatni.

Ennek a jó és társadalmilag hasznos ügynek a kitartó hívei között érdemes néhány szereplőt kiemelten is említeni, az összes többi szervező elismerése mellett:

- Az első a sorban a [Magyar Természettudományi Múzeum](#) szakember gárdája, amely évek óta több választáshoz is biztosítja a hiteles szakmai háttérrel, gyakorlati keretet és szervezési támogatást.
- Szintén ilyen főszereplő a közösségi oldalakon is igen aktív [Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület](#), amely a madárvilág itthoni népszerűsítésének elkötelezett szervezete. Ők a madarak mellett évről évre más állatfajok megismertetésében is aktívan részt vesznek. Igényes szemléletformáló tevékenységük példamutató. Igazán jó példával szolgálnak minden hasonló hazai törekvésnek.
- De említhetnénk az Országos Erdészeti Egyesületet amely 25 évvel ezelőtt, úttörőként indította el az első szavazásos választást, így népszerűsítve hazai fa-kincsünket. Sokat tesznek a népszerűsítésért a Magyar Biológiai Társaság szakemberei is.

2022 év élőlényei, választott fajai:

A választás alól csak az év emlőse az év hullője és az év kételtűje képez kivételt.

Ezeket az állatokat ugyanis évről-évre nem választják, hanem – természettel foglalkozó szakemberek – minden évben kijelölik ugyanúgy, ahogy növények közül az év gyógynövényét is.

Év emlőse minden évben van, de az év hullője és az év kételtűje **évente váltakozva** jelenik meg. 2022-re például év hullőjét választanak.

2022 év madara a zöld küllő

Az Év madara 2022 választás eredményét július utolsó napjaiban hirdették ki.

A mostani választás a színek versenyéről szólt.

Az év madara választás az egyik legrégebbi az "év élőlényei" versenyek sorában.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) közel fél évszázada, pontosan 42 éve indította el az azóta igen nagy népszerűségnek örvendő év madara választás programját.

Ez a program annak idején azért jött létre, hogy felhívja a szélesebb közvélemény figyelmét az egyre csökkenő állományú vagy más oknál fogva fokozott védelemre szoruló hazai madárfajokra.

A három induló közül kettő költöző, egy pedig állandóan hazánkban tartózkodó faj. Az egyik fokozottan védett, ketten pedig védett státuszúak.

zöld küllő tojó

zöld küllő hím

A zöld küllő (*Picus viridis*) a harkályfélék családjába tartozó madárfaj.

Állandó fészkelő madarunk, nem költözik el télen sem.

Főleg az erdős környezetet kedveli.

Nem igazán rajong az emberek közelségéért, ezért is ritkán kerül látótávolságon belülre.

Közepesen nagy termetű, kb. 30 centiméter, hosszú csőrű madár.

Jellemző színei az olajos-zöldes sárga háta és a piros "sapkája".

A hímek csőrének tövétől induló pár centis bajusz sávjuk piros, míg a tojóké fekete színű.

Bár erdei madár, de táplálékát a sík terepeken gyűjti be.

Rovarokkal és más ízeltlábúakkal táplálkozik, de mellette különféle gyümölcsöket és magokat is fogyaszt.

Magyarországon védett státuszú.

Természetvédelmi értéke 50.000 Ft.

2022 év hala a Bodorka

Az Év hala 2022 versenyen idén is online szavazással döntöttek a győztesről a halak iránt érdeklődő olvasók.

Szakmai gondoskodóként a Magyar Haltani Társaság volt most is az a szervezet, amely összefogta az eseményt és online felületet biztosított a szavazás lebonyolításához.

Tizenharmadik alkalommal hirdették meg az év hala szavazást, így joggal nevezhetjük évtizedes múlttal rendelkező tradicionális eseménynek a halak versenyét is.

Ebben az évben a **bodorka**, a **széles durbincs** és a **bagolykeszeg** helyezkedett el a képzeletbeli rajtvonalánál, hogy elnyerje a szavazók szimpátiáját és ő lehessen a 2022. év hala.

Idén is különböző ismertségű halfajok versengtek a szavazatokért.

Míg a bodorka szinte mindenki által jól ismert halfaj, addig a széles durbincs és a

bagolykeszeg ritkább megjelenésű halak, létezésükről is csak kevesen tudnak. A bodorka és a bagolykeszeg amúgy kedvelt alapanyaga a hazai gasztronómiának (is) amit főleg természetes vizeinket látogató horgászok és hozzátartozóik fogyasztanak gyakrabban, jellemzően sült keszeg formájában...

A bodorka (*Rutilus rutilus*) a pontyfélék családjába tartozó halfaj. A legismertebb halfaj a három jelölt között. Ismertségét jól jelzi, hogy **számos népies nevet** is aggattak rá régebbi korok halászhai és horgászhai. Így a fakókeszeg, búzaszemű keszeg, bodri, göndér vagy vörösszárnyú koncér névvel is illetik. A sebes folyású vizeink kivételével mindenhol megtalálható. Oldalról lapított formájú, kecsesen hosszúkás formájú hal, ami az állóvizekben élő állományainál némileg "ducibb" formájúvá alakul. Hossza a 30 centit, súlya a 2kg-ot is elérheti, de jellemzően a fél kilósnál kisebb példányaival találkozhatunk.

Szürke pikkelyei a hasán fehéressé, a hátán pedig zöldessé válnak. Fajspecifikus jellemzője a narancsos-vörös szemgyűrűje illetve a hasonló színű páros úszói.

Szinte mindenevő. Az apróbb vízi élőlényektől a zöld táplálékig mindent fogyaszt.

Horgászok kedvelt hala.

Főleg a tavasszal melegedő sekély vizek első zsákmányai között gyakoriak.

2022 Év rovara: az Óriás énekeskabóca

Az év rovara 2022 választáson rajthoz álló rovarok közös jellemzője a ritka méretük volt. Óriások versenyének is nevezhetjük ezt a mostani megmérettetést. Kategóriájukban Közép-Európa legnagyobb fajai versengtek az év rovara címért.

A három jelölt közül kettő a nevében is hordozza az óriás megnevezést. (Óriás törösdarázs, Óriás énekeskabóca, Fűrészlábú szöcske)

Hazánkban mind a három rovarfaj ritka előfordulású, védett.

Ritkaságukat jól jelzi az a tény is, hogy természetvédelmi értékük – 2 jelölnél – a rovarok között igen magasnak számító 50.000-Ft.

Mind a három év rovara címre pályázó rovar különleges faj. Ritka előfordulásuk miatt kevesen ismerik őket és még kevesebben találtak velük a természetben.

Az év rovara választás létrejöttét – a többi “év valamije” választáshoz hasonlóan – természetesen nem csak a versengés vezérli.

Hasonlóan fontos célja a természetvédelem illetve **környezetünk megóvása** fontosságának hirdetése.

Persze koránt sem öncélúan, hanem azért hogy az ismeretek bővítésén keresztül támogassa az ember-természet viszony mind harmonikusabb alakulását.

Ezeken túlmenően pedig igyekszik felhívni a társadalom szélesebb rétegeinek figyelmét egy-egy adott rovarra, a rovarok védelmére és az élővilágban betöltött nélkülözhetetlen szerepükre.

Ez utóbbinak kiemelt apropóját adja az a tény, hogy a szakmai tanulmányok katasztrofális csökkenést jeleznek a rovar populációban .

Az elmúlt harminc év során például a repülő rovarok háromnegyede tűnt el a Földről. Ezermilliárdos nagyságrendekről beszélünk.

Ezek a jellemzően apró jószágok, pedig nem kevesebért felelnek, mint a bolygónk ember általi élhetősége.

Biztos mindenki hallott már arról például, hogy a méhek kipusztulása az emberiség fennmaradását is komolyan veszélyeztetné.

Nem túl sokan ismerik azonban azt aényt, hogy az egyes rovarfajok kihalásán túl a rovarvilág egészének drasztikus zsugorodása is pontosan ilyen veszélyeket rejt magában. Például az utóbbi évek kutatásai bizonyították, hogy az annyira utált szúnyogok vagy például az éjszakai lepkék is jelentős beporzási tevékenységet végeznek.

A rovarok számának drasztikus csökkenése itthon is jól érezhető. Ezért csökkent nagy mértékben például a fecskék és más, rovarokat fogyasztó egyedek száma.

De a limnológusok – édesvízi rendszereket kutató szakemberek – is rájöttek már, hogy az amúgy is csökkenő egyedszámú szúnyogok irtása rontja például a Balaton vízminőségét. A lárvák ugyanis foszfort vonnak ki a vízből egyedfejlődésük során, aminek hiányában, a vízben maradó foszfor a túlzott algaképződés táptalaja lehet.

Ne felejtse el tehát, hogy a rovaroknak nagyon fontos szerepük van az élővilágban. Ne csapd őket agyon, ne irtsd feleslegesen!

Mindegy, hogy milyen a fizimiskája, éppen apró vagy nagy, szép vagy ronda, szúr, rág, harap vagy csak ártalmatlanul szopogat és nyalogat.

Legapróbb képviselői is nélkülözhetetlen részesei annak a hatalmas mérlegnek, amit biológiai egyensúlynak nevezünk.

Amíg odakint erdőn-mezőn bőséggel vesznek minket körül jól ismert és ismeretlen fajai, addig biztosak lehetünk **természetes környezetünk megújulási képességében. Ez pedig az ember létezésének alapvető és nélkülözhetetlen feltétele.**

Ennek az évszázadnak az az egyik egyik legnagyobb feladata lesz, hogy mi emberek ismét megtanuljunk harmóniában élni természeti környezetünkkel és ismét egyensúlyba billentsük a mérleg nyelvét.

Mert a **mérleg nyelve vészesen kibillent az ember felelőtlen tevékenysége miatt.**

Ha pedig netán eddig nem hallottál erről, akkor itt egy kiábrándítóan bizonyító adat, amin érdemes elgondolkodni:

Napjainkra a szárazföldi emlősök mintegy 98%-át teszi ki az ember a háziállataival és csupán 2%-át a vadon élő állatok aránya.

Pár száz évvel korábban ez gyakorlatilag még a fordítottja volt.

Ez azért elég durva, nem?

A helyzet pozitív változásához, apróságnak tűnő dolgokkal, Te is nagyban hozzájárulhatsz. Például azzal, hogy nem szemetelsz, nem irtod, csapod agyon a környezetedbe “hatoló” rovarokat és csak annyi vegyszert használsz amennyit feltétlenül muszáj.

Csak egy kis odafigyelést igényel.
Élj te is környezettudatosan!

Az óriás énekeskabóca (*Tibicina haematodes*) a kabócaalkatúak rendjébe tartozó rovarfaj. A kabócák **alrendjének legnagyobb egyede.**

Teste mintegy 4 cm hosszú és szárnyának fesztávolsága pedig ennek a duplája.

Sötétbarna alapszínét vörösesbarna tor-, láb- és szárnymintázat teszi változatossá.

Lárvája földben, gyökeres környezetben fejlődik több éven keresztül.

A kifejlett rovar elsősorban különféle növényi nedvekkel táplálkozik, amihez erre kiválóan alkalmas szívó-szűrő szájszervvel látta el a természet.

Csak a hímek ciripelnek/énekelnek.

A kiadott **hang fajspecifikus**, így akusztikája alapján a faj jól azonosítható.

Dél- és Közép-Európa a fő élőhelye.

Szereti a meleg és száraz környezetet.

Védett faj.

Természetvédelmi értéke 5.000-Ft.

2022 év hüllője a homoki gyík

A **homoki gyík** (*Podarcis tauricus*) dél- és kelet-[európai hüllőfaj](#), mely a [gyíkok](#) alrendjébe (*Sauria*), azon belül pedig a [nyakörvösgyíkfélék](#) családjába (*Lacertidae*) tartozik.

A homoki gyík a Balkán déli és keleti területeinek, a Kárpát-medence egyes részeinek, az Al-Duna vidékének és a Krím félszigetének lakója. Élőhelyét tekintve nem válogatós, hegyi sztyeppréteken, árokkal, lombhullató erdőkben egyaránt megtalálható. A szigetszerű magyarországi állomány a Duna-Tisza közén összpontosul, de a Tiszántúl északi területein és Szeged környékén is előfordul a szárazabb, homokos síkvidékeken.

16-18 centiméteres hosszúságúra nő meg, teste karcsú, farka hosszú, feje lapos és keskeny. Lábai is meglehetősen vékonyak, hosszúak. A homoki gyík meglehetősen tarka. Hátának alapszíne sárgás- vagy szürkésbarna. A gerinc mentén összefüggő zöld sáv húzódik (hímeknél fűzöld, nőstényeknél fakóbb), az oldalakon sötét foltokból álló, nem összefüggő szalagok húzódnak végig, melyek között vékony sárgás vagy piszkosfehér vonal fut. A hímek álla és torka fehér, hasoldaluk kobaltkék pontsorról határolt hasoldala alapvetően sárgásfehér, de nászidőszakban narancssárga lesz, míg a nőstényeké tompa fehér. A kis gyíkok színezete tompább, alapvetően dióbarna. A háti csíkjuk szürkészöld.

Rendkívül félénk, gyors mozgású gyík: ha megzavarják, nyomban eltűnik egy üregben, amit nem ritkán maga ás. Erre szükség is van, hiszen számos ellenfele van, elsősorban a madarak közül. Rendkívül melegigényes, ezért kizárólag napos órákban találkozhatunk

vele. Táplálékát mindenekelőtt ízeltlábúak (rovarok, pókok) képezik. Október közepétől április közepéig száraz, fagymentes helyen, a talajba beásva telel.

A nőstény 2-6 puha tojását június elején rakja le, és földdel temeti be őket.

Az időjárástól függően általában szeptember elején kelnek ki a kis gyíkok, amelyek azonnal önálló életet kezdenek.

Mint minden hazai kételtű és hulló, a legritkább magyarországi gyíkfajnak számító homoki gyík is védett. Természetvédelmi értékét 10 000 forintban szabták meg.

2022 év emlőse a törpeegér

A **törpeegér** (*Micromys minutus*) az [emlősök osztályának rágcsálók rendjébe](#), ezen belül az [egérfélék családjába](#) tartozó [faj](#).

Európában és Ázsiában honos. Európától Északkelet-Szibériáig, Japánig, Koreáig mindenhol előfordul. A modern mezőgazdasági művelés óta jelentősen csökkent, helyenként egészen megritkult.

Törpeegér

Testhossza mindössze 11-14 centiméter, aminek majdnem a felét a farka teszi ki. Testtömege 5-11 gramm. Színe sárgás-barnászvörös árnyalatú, hasa és lábai fehérek. Hátsó lábai csak alig valamivel hosszabbak a mellsőknél. Farka ügyes kapaszkodófarok, szinte dugóhúzószerűen össze tudja csavarni.

Az egérfélék általában a talajon élnek és a földbe ásott lyukakban laknak. A törpeegér azonban a legsűrűbb növényzetben, gazosokban, nádasokban tanyázik. Táplálékát füvek, különféle magvak és rovarok alkotják.

A törpeegér általában 6 hónapig, fogságban akár 5 évig is élhet.

A törpeegér magvakkal, növények terméseivel, bogyókkal és rovarokkal táplálkozik, évszaktól függ, hogy éppen mit eszik. Kora tavasszal előszeretettel rágcsálja a rügyeket. Segíti a mezőgazdaságot, azért, hogy a gabonán található levéltetűt és egyéb rovarokat is elfogyaszt. Viszont, nyáron egyik legfőbb táplálékforrása a búza, felmászik egészen a kalászig, eközben a farkával kapaszkodik és egyensúlyoz.

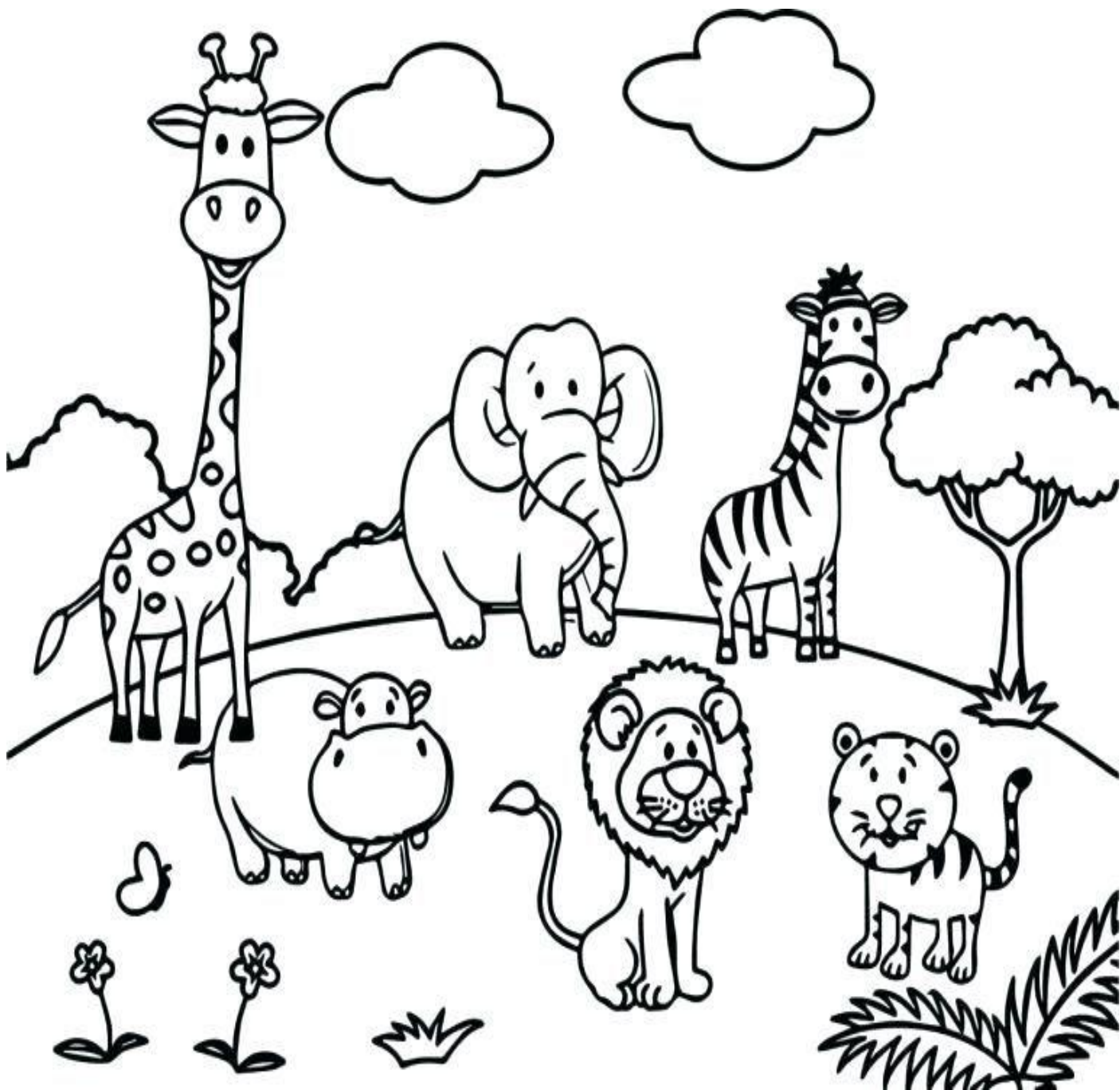
A törpeegerek nagyon szaporák, szaporodási időszakuk áprilistól szeptemberig tart. A gömbölyű kis fészke 30–100 cm magasságban nádasban készül. A nőstény évente akár 6-szor is hozhat a világra utódokat, minden alkalommal 3-8 kölyök születik, a vemhességi ideje 21 nap.

A kicsik szeme a 8. napon nyílik ki, 12 napos korukig szopnak és 16 napos korukra már önállóak. Az anya indul táplálékkeresésre, de bizonyos időközönként visszatér, hogy megszoptassa és megtisztogassa kicsinyeit. Megeszi az ürüléküket, hogy a szaga ne csalogasson oda nemkívánatos látogatókat.

A kölyök már kétnapos korukban meg tudnak kapaszkodni, és ide-oda másznak a fészekben, négy nappal később elkezdik önmagukat tisztítani, 9 napos korukra fogaik áttörik az ínyt, így szilárd táplálékot is tudnak már fogyasztani. Amikor elérik a 10 napos kort, anyjuk tejtermelése csökken, ezért rászoktatja kicsinyeit a magevésre. Néhány nappal később már teljesen önállóak, általában ilyenkor anyuk már ismét vemhes.

Ezek a legfontosabb tudnivalók a 2022-es év állatairól, Ja, és tudod... Ne szemetelj és vigyázz természeti környezetedre!

Barkács Sarok

Kedves szülők!

Mint azt már megszokhatták, barkács rovatunkban ismét alkotásra hívjuk önöket.

Ebben a számunkban törekedtünk olyan ötleteket gyűjteni Önöknek, amik egy kellemes őszi séta után, a gyermekük által összegyűjtögetett természeti kincsekből valósíthatóak meg.

Tanítsák meg nekik, hogy szinte minden felhasználható, átalakítható, új életre hívható.

Reményeink szerint ha ezt megtapasztalják akkor kreativitásuk fejlődik, alkotókedvük szárnyra kap, és hosszútávon környezettudatos felnőtt válik majd belőlük.

Jó munkát és kellemes időtöltés kívánunk!

Az óvoda nevelőtestülete

<https://mindy.hu/hu/kreativ-otletek/8/kreativ-otletek-termeszetes-anyagokbol/36/kreativ-otletek-falevelbol-agakbol-es-termesekbol>

Egyszerű őszi mini dísztök mécsesstartó - őszi dekoráció

forrás: [Garden Therapy \(\[gardentherapy.ca\]\(http://gardentherapy.ca\) \)](http://GardenTherapy (gardentherapy.ca))

Egyszerűen imádjuk az egyszerű, pillanatok alatt megvalósítható, mégis látványos **kreatív ötleteket**!

Ez a kedves, **mini dísztök mécses** például szó szerint másodpercek alatt elkészíthető, mégis stílusos és hangulatos dísz lehet az **otthonodnak ősszel!** Még viccesebb, ha a **mini dísztököket** is magad termeszted az év során! Ha azt szeretnéd, hogy a **mini tök mécsesstartóid** hosszú ideig díszítsék otthonodat beletehető **teamécses** helyett önt közvetlenül bele gyertyát kanóc és gyertyaviasz segítségével (vagy zárd le a belsejét viasszal, hogy ne érje a levegő).

Gyönyörű faliképek őszi falevél lenyomatokkal

forrás: [Meaningful Mama \(\[meaningfulmama.com\]\(http://meaningfulmama.com\) \)](http://Meaningful Mama (meaningfulmama.com))

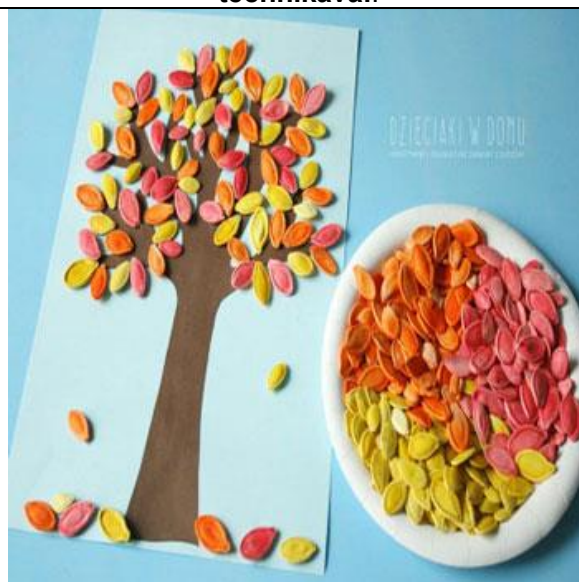
Ezek a gyönyörű **lenyomatok** nem csak egy kis **természetet** csempésznek majd az **otthonodba**, de a begyűjtésük is remek móka lesz, hiszen ezek a gyönyörű **faliképek őszi falevelek lenyomataiból** készültek, egy kevés **festék** segítségével. Szépek ugye? Ráadásul ezeket a gyönyörű **falevél nyomatokat** a legkisebb **gyerekekkel** is könnyedén elkészíthetitek, egészen biztosan élvezni fogják! A különleges **falevelek lenyomataival dekorálhatjátok az otthonotokat ősszel**, de gyönyörű, különleges csomaglópapírokat is készíthettek ezzel a szuper **kreatív nyomda technikával!**

Őszi fa kép gyerekeknek színes tökmag levelekkel

forrás: [Dzieciaki w Domu \(\[dzieciakiwdomu.pl\]\(http://dzieciakiwdomu.pl\) \)](http://Dzieciaki w Domu (dzieciakiwdomu.pl))

Néha a legegyszerűbb hétköznapi dolgok is lehetnek igazán klassz **kreatív hobbi** alapanyagok!

Ilyen **egyszerű** de mégis nagyszerű **ötlet** ez a csodás **tökmagokból készült őszi fa kép** is. Szép ugye? Ez a csodás **őszi tökmag faleveles fa** remek őszi dekoráció lehet az otthonotokban vagy az oviban/suliban, hiszen a legkisebb **gyerekek** is egyszerűen elkészíthetik! Ha egy **filléres őszi dekorációt** keresel amit gyorsan összedobhattok a **gyerekekkel** mégis kedves és látványos akkor ez a **kreatív ötlet** igazán remek választás lehet! (A **tökmagokat** előre megszínezhetitek ételfestékbe vagy felvizezett vízfestékbe áztatással!)

Toboz koszorú felfűzéssel gyorsan és egyszerűen

forrás: [Do It Yourself Divas \(youtube.com \)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Azt hiszem ez a **leggyorsabban és legegyszerűbben** elkészíthető **koszorú**, azok közül amiket valaha láttunk. Briliáns ötlet, és nem igényel semmiféle virágkötészeti tudást vagy kézügyességet, sőt mi több: gyakorlatilag szinte a semmiből elkészíthető! Az alapja egy erősebb drót karika, amire a tobozokat csak fel kell "fűzni" egy egy szem nagy lyukú műanyag gyöngy és egy kis ragasztó segítségével. Úgyes ugye? Egy fontos dolog van amire érdemes odafigyelni: a ragasztó erős kell hogy legyen, de ezen kívül elronthatatlan ! :) Ezzel a technikával nem csak karácsonyi koszorút, de őszi dekorációhoz való fűzért, vagy karácsonyfadíszeket is készíthetsz.

Karácsonyfadíszek farönkszeletekből

forrás: [Craftideas \(craftideas.info \)](http://craftideas.info)

Ha szereted a **természetes alapanyagokat**, és szeretnél valami igazán különlegeset készíteni, akkor ezeket a **farönk szeletekből készült karácsonyfadíszeket** neked találták ki! Ha nincs karácsonyi nyomdakészleted az sem baj: nyomtass ki az internetről egy szép karácsonyi motívumot, fekete grafit ceruzával erősen satírozd be a nyomat hátulját, fektesd rá a falpra a nyomatot, majd a minta felőli oldalról rajzold át (így bármilyen mintát egyszerűen átvihetsz). Forrasztópákával is dolgozhatsz a kontúrozásnál, de nem muszáj: ha egy szép barna vagy bronz filccel rajzolsz csak rá úgy is nagyon szép!

Aranyos dióhéj egérek filcből gyerekeknek

forrás: [Red Ted Art \(redtedart.com \)](http://redtedart.com)

Ezek a szuper aranyos **egérek** egy fél **dióhéjből** készültek egy kis **filc anyag** segítségével. Cukik ugye? A **dióhéj egérek** nem csak tökéletes **kreatív** elfoglaltságot jelenthetnek egy esős őszi délutánon a **gyerekeknek**, de **játéknak** is remekül lehet őket használni! Készíts a **dióhéj egereket** egy egyszerű versenypályát karton lapból, döntsétek meg, engedjétek le rajta az **egérekéket** és máris kész az **egérfutam!** Ha a videó elkészítési bemutatót is meg szeretnéd nézni majd, akkor itt az "eredeti nyelven" megtekintés gombra kattints!

Téli hangulatú mécsestartó befőttes üvegekkel és tobozokkal

forrás: [Crafts by Amanda \(craftsbyamanda.com \)](http://craftsbyamanda.com)

Idén eddig elkerült minket az igazi havas **tél**, de ez nem jelenti, hogy ne csempészhetnéd be otthonodba a **tél és a havas táj hangulatát** egyszerűen egy ilyen gyönyörű téli hangulatú tobozokkal kiegészített lámpás segítségével :) A hópasztát helyettesítheted kreatívan házilag készített "hóragasztóval": némi vízben oldódó ragasztó és egy kis fehér szórható anyag (pl.: búzadara) összekeverésével :)

Termés süni - aranyos őszi sündisznó dísz termésekből

forrás: [Tsvoric \(youtube.com \)](https://www.youtube.com/watch?v=Tsvoric)

Ez a gyönyörűséges **őszi hangulatú sünis dekoráció** egy kupac **termésből** és egy régi **elnyűtt seprűből** pillanatok alatt elkészíthető tűzőhab vagy akár más (pl: egy hungarocell félgömb, vagy egy újságpapírból formázott papír alap) segítségével. **Kreatív ötlet** ugye? A **termésből készült süni** trükkje igen egyszerű: a **természetből** begyűjtött különböző formájú és méretű **terméseket** egyesével az alapra kell ragasztanod úgy, hogy először a nagyobb darabokat helyezed el majd jöhetnek az egyre kisebbek (a kicsi kimaradt réseket pedig kitöltheted gyöngyökkel , virágokkal vagy akár egész / nagy darabos fűszerekkel is). Készülhetnek a **termés sünikék** bármilyen méretben (a picurka karácsonyfadísztól a hatalmas **őszi kerti dekorációig**) , a sikerük egészen biztosan hatalmas lesz!

Gesztenye orrú papír süni - egyszerű kreatív ötlet gyerekeknek ősze

forrás: [Krokotak \(youtube.com \)](http://krokotak.com)

Ezt a rendkívül aranyos, **gesztenye orrú papír sünit** elkészíteni egyszerűbb már nem is lehetne, hiszen csak egy kevés **színes papír** és egy nagyobb **gesztenye** kell csak hozzá! Aranyos ugye? Ha egy olyan **kreatív ötletet** keresel a **gyerekeknek ősze**, amit gyorsan és egyszerűen elkészíthetnek a ház körül is megtalálható **kreatív alapanyagokból**, akkor ez a **papír süni** remek választás lehet! A **gesztenye orrú papír süniket** készíthetitek **kreatív őszi dekorációként** vagy kedves őszi **ajándékként** is, egészen biztosan hatalmas sikert arat majd! **Gesztenyegyűjtésre** és alkotásra fel!

Hóemberes karácsonyfadíszek farönk (faág) szeletekből

forrás: [Easy Peasy And Fun \(easypeasyandfun.com \)](http://easypeasyandfun.com)

Ez az aranyos **hóemberes karácsonyfadísz** egy egyszerű **farönk / faág szelet** és némi akril festék (vagy tempera) segítségével pillanatok alatt elkészíthető. Aranyos ugye? A **farönk szelet**

hóemberek remekül mutatnak majd a **karácsonyfátokon**

karácsonykor vagy **ajándékba** is adhatod őket barátaidnak/rokonaidnak, egészen biztosan nagy sikerük lesz, hiszen ki ne szeretné a **hóembereket** ?

A **farönk / faág szelet hóemberek** arcát tetszőlegesen variálhatod (ha rákeresel a Google-ben a "snowman face" szókapcsolatra rengeteg különböző sablont találhatsz!) így akár egy egész családnnyit is egyszerűen elkészíthetsz!

Illatos őszi függő dekoráció szárított narancssal és fahéjjal

forrás: [Wootrendz \(wootrendz.nl \)](http://woontrendz.nl)

Szereted a **finom illatú természetes** alapanyagú **potpourri**-kat és szívesen kombinálnád őket az **őszi dekorációddal**? Próbáld ki ezt a csodás **falevelekből , szárított narancs szeletekből és fahéj rudakból** készült isteni illatú **természetes őszi függő fali dekorációt!** Kreatív ötlet ugye? Természetesen nem csak **őszi** színekben és **termésekkel / levelekkel** mutat csodásan ez a **függő fali dekoráció**, más évszakok színeiben is csodás! (Pl: virágokkal és illatos tavaszi **potpourri**-kkel, téli filc hópelyhekkel és alma-fahéj illatokkal ..) Ez a szuper **faágról lógatott faleveles őszi dísz**, remek **tanterem dekoráció** is lehet akár **őszre az óvodába és az iskolába** is!

Tobozok festése lépésről-lépésre

forrás: [eHow \(ehow.com \)](http://ehow.com)

Alkotni jó! Mindegy, hogy teljesen kezdő, vagy tapasztalt kézműves alkotó vagy, a **kreatív ötletekhez** tartozó **lépésről-lépésre útmutatók** biztonsággal végigvezetnek majd az egyes lépéseken, ezzel is közelebb segítve a célodhoz, a végeredmény pedig garantáltan sikert arat majd! Kattints az **ingyenes útmutatóért / mintáért**, szerezd be az alapanyagokat és **kreatív alkotásra** fel!

Cuki toboz bagoly - kreatív ötlet gyerekeknek ősze

forrás: [Repeat Crafter Me \(repeatcrafterme.com \)](http://RepeatCrafterMe.com)

Szeretnél alkotni egy szuper aranyos **őszi dekorációt a gyerekekkel tobozból** ? Ezt a **cuki toboz baglyot** nektek találták ki! A **toboz bagoly** elkészítése rendkívül egyszerű:csak egy pár (egy kellemes kirándulás során begyűjtött) **toboz** és egy **kis filc anyag** kell hozzá. **Kreatív ötlet** ugye? Ez a **toboz bagoly** remek egyszerű **őszi dekoráció** lehet bárhol, legyen szó akár az otthonotokról, vagy az **iskola / óvoda tantermeiről** ! A **toboz baglyokat** felakaszthatjátok egy vázába tett faágra (őszfára) : más őszi díszekkel együtt és önmagukban is csodásan mutatnak! (Akár kézzel készült **karácsonyfadíszként** is használhatjátok az elkészült **toboz baglyokat!**)

Aranyos mogyoró egérkék bölcsőben - dióhéjból

forrás: [Naomi Pahl \(youtube.com \)](https://www.youtube.com)

Ezek az aranyos, kicsi, **bölcsőben fekvő egérkék** egy szem **mogyoró** , egy **fél dió** , és egy kis maradék **textil/filc anyag** segítségével készültek. **Kreatív ötlet** ugye? Nem csak a kis **dióhéj bölcsőjű egérkék** elkészítése, hanem maga a **termések begyűjtése** is remek móka lesz a gyerekeknek, ráadásul a **dió** és a **mogyoró** nem csak **kreatív alapanyagként** kiváló, olajos magvaik elfogyasztva is jótékony hatásúak! Ha idén **diót** pucolsz , ne dobd majd el a **dióhéjakat**, hiszen rengetek aranyosabbnál-aranyosabb **kreatív alkotás** születhet belőlük! A **mogyoró egérkéket őszi dekorációként** és **karácsonyfadíszként** is kitehetitek!

Egyszerű és gyors őszi asztaldísz falevelekkel és juta anyaggal

forrás: [That's What Che Said \(thatswhatchesaid.net \)](http://thatswhatchesaid.net)

Ez a csodaszép **őszi asztaldísz** egy pár **oszloggyertyából**, egy kevés színes **őszi falevelből**, madzag és némi **juta anyag** segítségével pillanatok alatt elkészíthető, mindenféle különösebb **kreatív hobbi** tudás nélkül is, mégis remek hangulatot ad még a legunalmasabb szobáknak is! Ráadásul ez a csodaszép **őszi dekoráció** nem csak filléres, egyszerű és villám **gyorsan elkészíthető**, hanem rendkívül praktikus is, hiszen, ha elmúlt az **ősz**, a **gyertyákról** egyszerűen leszedheted a **faleveles juta dekorációt**, így akár más **évszakok/ünnepek dekorációjához** is újrahasználhatod őket! **Kreatív ötlet** ugye? A **gyertyák** mellé a tálba tehetsz különféle **őszi** terméseket

www.thatswhatchesaid.net

